

KYMMENE OY:N KYMI-RYHMÄN JULKAISU 49. VUOSIK

*Uutiskymi toivottaa
lukijoilleen rauhallista
joulua*

*Kansikuva:
Kuusankosken musiik-
kiloukkien 6 M:n tuot-
tama joulukorttisarja.*

**21.12.
1989**

- PK 4 lähti Keniaan. Sivu 4.
- KymLaserCote – PK 7:n uusi tuote. Sivu 5.
- Tutkimus Myllykallion kakaroista. Sivu 6.
- Aarnikotkan tarina. Sivu 8.

- Kymi talvisodassa. Sivu 10.
- Ilmari Niemen 50 työvuotta. Sivu 12.
- Työsuojelu uusiksi. Sivu 14.
- Voikkaalaisten mietteitä. Sivu 16.

Pääjohtajan joulutervehdys

Vuosi 1989 oli fuusioiden jälkeen nyky-muotoiselle Kymmene Oy:lle ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vuotta leimasi hyvän suhdannetilanteen jatkuminen odotettua pidempään, joskin vuoden loppupuolella alkoi ilmetä selviä merkkejä tilanteen heikentymisestä. Tästä huolimatta mennyt vuosi oli kokonaisuutena menestyksellinen.

Vuoden aikana saatiin valmiiksi joukko suuria investointikohteita, jotka ovat osa viime vuosien aikana toteutettua laajaa kehittämisohjelmaa. Nämä kuten käynnissä olevat tai vuoden aikana aloitetut hankkeet etenivät suunnitellulla tavalla.

Onnistuneeseen lopputulokseen pääseminen vaati kuitenkin henkilöstöltä tavalista enemmän osaamista, ponnistuksia ja tinkimätöntä tehtävien suorittamista. Sama vastuuntuntoinen työskentelytapa oli tunnusomaista myös kaikelle muulle toiminnalle yhtiön piirissä.

Olemme Suomessa menossa kohti vaikeampia aikoja. Se kuinka nopeasti ja pysyvästi tilanne huononee, on vielä arvailujen varassa. Selvää kuitenkin on, että menestyksemme riippuu paljolti kotimaisista ratkaisuista — joko jo tehdyistä tai myöhemmin tehtävistä. Tässä suhteessa on aihetta vakavaan huoleen, sillä kustannukset ovat karkaamassa käsistä ja olemme hinnoittelemassa itseämme ulos markkinoilta. Viime vuosien menestyksemme, joka oli kansainvälisestikin katsoen poikkeuksellista, on kaatumassa omiin virheisiimme.

Kilpailutilanteen kiristyminen Kymmene Oy:n toiminta-alueilla vaatii meiltä jatkossa tehokkuuden lisäämistä ja kustannusten parempaa hallitsemista konsernin kaikessa toiminnassa ja kaikilla tasoilla.

Meillä on käsissämme ongelmia, joiden ratkaisemiseen joudumme paneutumaan viivyttämättä. Kiinteät kustannukset ovat useissa tapauksissa tasolla, joka ei kestä vertailua vastaa-

vien ulkomaisten yksiköiden kanssa. Asia pitää selvittää yhteistyössä henkilöstön kanssa ja etsiä keinoja tilanteen korjaamiseksi.

Toiminnan tehostamiseen pyritään Kymmene Oy:n piirissä myös niillä syvälle käyville organisaatiouudistuksilla, jotka astuvat voimaan vuoden vaihteessa. Eteneminen yhtiöittämissuunnitelmissa on luonut uskoa siihen, että varsinaisen toiminnan käynnistyessä eri osapuolten odotukset alkavat täyttyä.

Samalla kun edelleen pyrimme saamaan suuren koon mukanaan tuomia hyötyjä konsernin puitteissa, tavoittelemme myös pienten yksiköiden etuja tehostuneen suunnittelun, päätöksenteon, joustavuuden ja seurannan muodossa. Lyhyesti sanoen päätöksiä tehdään siellä, missä niiden tekemiseen on parhaat tiedot ja edellytykset.

Olenainen osa yhtiöittämisprosessia on henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Olen vakuuttunut, että vain oman henkilöstön aktiivinen osallistuminen yrityksen kehittämiseen, takaa meille menestymisen mahdollisuudet jatkossa. Tästä syystä kaikki henkilöstön piirissä oleva osaaminen, näkemykset, kokemukset ja taidot tulee saada ennakkoluulottomasti käyttöön.

Henkilöstörahojen perustamisella taas pyrimme siihen, että kunkin panos yrityksen kehittämisessä koituu oikeudenmukaisella tavalla myös asianomaisen hyödyksi. Rahastomalle ja olemme rakentaneet jo pitkään ja pääsemme soveltamaan niitä käytäntöön ensimmäisten yritysten joukossa Suomessa.

Haluun esittää Kymmene Oy:n henkilöstölle parhaat kiitokset vuoden aikana tehdystä menestyksellisestä työstä ja toivottaa kaikille Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta.

Casimir Ehrnrooth

POVARI

Joulusaarna

Jäähyväiset 1980-luvulle päättyvät yleiseen päivittelyyn. Sormi on suussa ja huulet rohdolla. Miten tässä näin on voinut käydä? Talousihme Suomi onkin muuttunut ihmeelliseksi taloudeksi.

Konkurssit koputtelevat yrityksiä. Pankkien ovia ei koputtele kukaan. Korkea korko halvaannuttaa velalliset ja säästöt on syöty. Tuskin kukaan enää edes kadehtii ns. kasinotalousmiehiä, joiden sijoitussalkut sitä mukaa laihuvat kun pörssikurssit putoavat ja lainat lankeavat.

Elinkeinoelämää voi tuskin syyttää siitä, etteikö se olisi vilkuttanut hätäsignaaleja. Kasvun huumassa ei niitä kuitenkaan liemmin noteerattu. Pakonomainen tarve ylös elintasorappusia ja nopeasti sulki tehokkaasti silmät mittareilta, jotka jo pitkään osoittivat alenevaa suuntausta kilpailukyvyssä. Näitä reaalityalouden vastavirtojen vaikutuksia ja muutosta omaan elämään tässä nyt ihmetellään.

Ihmettelemistä riittää maailmallakin, jossa muutokset ovat olleet ällistyttäviä. Edes ilta ei enää tunne aamua. Puute syö aatteet ja nostaa talouden toimivuuden tavoitehierarkian kärkeen.

Presidentti **Urho Kekkonen** sanoi aikanaan, että jos jonkun pitää olla rempallaan, niin olkoon se sitten sisäpolitiikka (talous mukaan luettuna). Varmasti oikea linjanveto aikana, jolloin Suomessa elettiin umpioissa, säännöstelytaloudessa.

Presidentti **Mauno Koivisto** totesi puolestaan kuukausi sitten pitämässään linjanvetopuheessaan, että maa joka ei saa talouttaan kuntoon, saa varautua riippuvuuteen niistä maista, joilla se on kunnossa. Oikea johtopäätös yhä suurempaa avoimuutta kaikin puolin tavoittelevassa maailmassa. Taloudellinen itsenäisyys riippuu omista kyvyistämme hoitaa kansantaloutta.

Jo termi kansantalous kertoo, että kyseessä on yhteinen talous ja yhteinen huoli. Säännöstely ja umpioituminen kuuluivat maailmaan, jota ei enää ole.

Näin raamitettuna ei myöskään tulopolitiikka voi olla yksinomaan taistelua penneistä ja tasa-arvosta, **vaan osa avointa talouspolitiikkaa**. Työmarkkinatkaan eivät voi enää elää omassa sisäpiirissään, jossa palkankorotusten ja muiden tulon lisävaateiden tärkein kriteeri on se, mitä muut ovat aiemmin saaneet. Kokemus on osoittanut, että tämän kilpajuoksun voittoa jänis — takaa-ajettava. Lasku maksetaan toki yhteisesti — kuten nyt — ostovoimaansa nopeasti kadottavan markan muodossa.

Solidaarisuus on kaunis aate. Sitä runtelematta olisi kuitenkin syytä muistaa, että viime kädessä vain menestyvä tuote maksaa palkan, takaa toiminnan jatkuvuuden ja pitää talouden kunnossa.

Hyvää joulua ja uutta vuotta!

UUTIS KYMI

KYMMENE OY:N KYMI-RYHMÄN JULKAISU 49. VUOSIKERTA

■ Toimitus: Kymmene Oy, Kymi-ryhmä, tiedotus- ja markkinointipalvelu, 45700 Kuusankoski, puh. vaihe (951) 4021, teleksi 52211 kymco sf, telekopio (951) 402 2186. MEMO-tunnus KYTIED.

■ Päätoimittaja Reijo Virta, puh. (951) 402 2168, toimitussihteeri Kimmo Rekimies, puh. (951) 402 2169, toimittaja Irma Niemi, puh. (951) 402 2173, valokuvaaja Tuomo Pitkänen, puh. (951) 450 68.

■ Osoitteenmuutokset: Terttu Niilo-Rämä, puh. (951) 402 2167.

■ Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino Oy, Katajaharjuntie, 45720 Kuusankoski 2, puh. vaihe (951) 284 31.

■ Paperi: KymexCote Matta 115 g/m²

■ Lehden seuraava numero ilmestyy 24.1. Lehden tarkoitettua aineistoa on oltava toimituksessa viimeistään 15.1. klo 16.30.

Uusi valkaisimo Sunds Defibrator Raumalta

L4 -valkaisimoprojektin päätoimituksesta, viisivaiheisesta valkaisulinjasta allekirjoitettiin 14.12. sopimus porilaisen Sunds Defibrator Rauma Oy:n ja Kymi-ryhmän välillä. Valkaisulinja korvaa Kuusanniemen sellutehtaan vanhat koivumassan valkaisulinjat. Toimitus on ensimmäinen vaihe tehtaan uudistusohjelmassa, jolla mahdollistetaan tuotantokyvyn lisääminen lähes 500 000 tonniin tulevaisuudessa.

Toimitettavassa viisivaiheisessa suodinvalkaisimossa käytetään valkaisukemikaaleina klooridioksidia, natronlipeää, happea, klooritehtaan jäännöshypokloriittia ja peroksidia.

Uudet dioksidivaiheiden valkaisuurnit rakennetaan titaanista. Alkalivaiheiden tornit ovat haponkestävää terästä. Suurimmat tornit ovat halkaisijaltaan kuusi metriä ja korkeudeltaan 41 metriä.

Valkaisupesureina toimivien imusuotimien rummut ovat halkaisijaltaan nelimetrisiä ja pituudeltaan 10 metriä. Valkaisun edessä oleva puhtaaksipesuri on valkaisupesureiden kaltainen.

Hankittava puhtaaksipesuri vähentää valkaisuun meneviä orgaanisia aineita ja pienentää

orgaanisten klooriyhdisteiden määrää. Täten investoinnilla on myös sellutehtaan ympäristönsuojelua parantava vaikutus. Nykyiseen prosessiin verrattuna ympäristökuormitus vähenee myös, koska uudella linjalla käytetään kloorin asemesta klooridioksidia.

Uusi valkaisulinja mahdollistaa nykyistä suuremman tuotannon ohella myös koivusellun laadun parantamisen. Vanhoilla linjoilla valkaisuvaiheiden lukumäärä ei vastannut täysvalkaisun asettamia vaatimuksia ja niillä oli vaikeuksia saavuttaa tulevien paperilajien laatutavoitteita.

Uuden valkaisulinjan rakennustyöt alkavat huhtikuussa ensi vuonna ja asennusvaiheeseen päästään saman vuoden lopulla. Uusi valkaisulinja käynnistyy syksyllä 1991.

Nyt korvattavat koivuvalkaisulinjat toimitti Rauma-Repola Oy vuonna 1964. Vuonna 1977 valmistuneen mäntyvalkaisulinjan toimitti ruotsalainen Sunds AB (nykyisin Sunds Defibrator AB). Keväällä 1988 muodostivat mainitut yritykset yhteisen yrityksen, Sunds Defibrator Rauma Oy:n harjoittamaan selluteollisuuden laitteen valmistusta.

PK 7 käynnistyi aamuyöllä 16.12.

PK 7 käynnistyi

Kymin hienopaperin PK 7 käynnistyi uusittuna joulukuun 16. päivän aamuyöllä. Paperi kiertyi konerullalle ensimmäisen kerran klo 4.52. Paperin valmistukseen tähtäävät toimet aloitettiin koneella saman viikon alussa.

PK 7:ään lisätyillä päällystysyksiköillä ajettiin paperin pintaan alkuvaiheessa tärkkelystä. Varsinainen päällystys mm.

kaoliinilla aloitetaan myöhemmin.

Päätös PK 7:n uusinnasta tehtiin vuoden 1988 keväällä. Investointiin liittyvät rakennustyöt valmistuivat kuluvan vuoden keväällä, jolloin myös aloitettiin säiliöasennukset. Uusien laitteiden asennukset aloitettiin elo-syyskuun vaihteessa ja vesijoihin ryhdyttiin joulukuussa.

PK 7 valmistaa toisen sukupolven toimistopaperia eli kevyesti päällystettyä mattapintaista paperia mm. mainospainotuotteisiin. Osa koneen tuotannosta käytetään jäljentävien paperiden pohjapaperiksi.

Koneen tuotantokkyky on 115 000 tonnia vuodessa. Uusinta maksoi noin 300 miljoonaa markkaa.

Sopimus allekirjoitettiin Kuusankoskella 14.12.

Monoxin käyttökokemuksista kerrottiin selluntekijöille

Kymin kemian teollisuus järjesti marraskuussa Kuusankoskitalossa maamme selluteollisuuden edustajille seminaarin, jossa kerrottiin uuden valkaisu-kemikaalin, Monox-L:n valmistamisesta sekä ominaisuuksista valkaisu-kemikaalina. Lisäksi käsiteltiin Monox-L:ää klooria ja klooridioksidia korvaavana aineena ja selvitettiin Monoxin suorituskykyä eri massoilla.

Kuusanniemen sellutehdas siirtyi kuluvan vuoden maaliskuussa ensimmäisenä maailmassa käyttämään vakituisesti Monox-L:ää. Tällöin korvattiin mäntylinjalla valkaisuun klooridioksidivaiheen ykkösvaihe kokonaan Monox-L:llä ja va-

pautunut klooridioksidi hyödynnettiin koivulinjan kloorausvaiheessa.

Seminaarissa todettiin, että valkaisuolosuhteet ja lopputulos ovat Kuusanniemessä osoittautuneet hyvin samankaltaisiksi kuin klooridioksidia käytettäessä. Monox kuitenkin reagoi massan kanssa nopeammin.

Monoxilla valkaistu massa vastaa kotimaassa täysvalkaisuun mäntysulfaattimassalle asetettuja lujusvaatimuksia, mutta jauhautuu nopeammin. Optisilta ominaisuuksiltaan Monoxilla ja klooridioksidilla valkaistut massat vastaavat toisiaan.

Uusi kiinteistöpalveluyksikkö tehdaspalvelun yhteyteen

Kymin tehdaspalvelun yhteyteen perustetaan 1.1.1990 alkaen uusi kiinteistöpalveluyksikkö, jonka tehtävänä on vastata kiinteistöjen huolto- ja ulkotöistä sekä teiden, yleisten alueiden ja puutarhojen kunnosta.

Uuden yksikön perustamisen johdosta aikaisemmin henkilöstö- ja asuntopalveluun kuuluneet huolto- ja kunnossapitotoiminnot sulautetaan rakennusosastoon

rakennuspäällikkö Markku Pasiin alaisuuteen.

Samalla jatketaan rakennuskunnossapitotoimintojen kehittämistä. Nykyiset rakennusosastoon kuuluvat Kymin ja Kuusanniemen rakennusryhmät yhdistetään ja keskitetään Kuusanniemen huoltorakennukseen.

Uuteen organisaatioon liittyvistä nimityksistä ilmoitetaan tammikuun 1990 alkupuolella.

Kymmene Oy:n uudet osakekirjat

Kymmene Oy:n osakeannin 1989 uudet osakekirjat ovat noudettavissa 20.12.1989 alkaen siitä Suomen Yhdyspankki Oy:n konttorista, jossa merkintä on tehty.

Osakekirjat luovutetaan asianmukaisesti kuitattua ja täysin maksettua väliaikaistodistusta vastaan. Henkilöstöannin uusien osakkeiden osakekirjat luovutetaan merkitsijälle mak-

sukuittia vastaan.

Jos väliaikaistodistus ei enää ole alkuperäisen merkitsijän omistuksessa, on uuden omistajan rekisteröitävä saantonsa yhtiön osake- ja osakasluetteloon ennen kuin osakekirjat voidaan luovuttaa siirronsaajalle. Rekisteröintitoimeksiannot hoidetaan Suomen Yhdyspankki Oy:n konttoreissa.

Metiäinenkin oli mukana

Uutiskymin viime numerossa esitelyjen Kuusankosken Kymun liigaan nostaneiden kymiläisten listasta oli jäänyt Petteri Metiäinen nimi pois. Rakennusosastolla työskentelevä Petteri oli joukkueen puolustuksen tukipilareita ennen loukkautumistaan.

"Ensi kauden osalta neuvottelut ovat vielä kesken, pelaamisen jatkaminen riippuu monesta asiasta. Tammikuun alkuun mennessä on päätös tehtävä", mainitsee Petteri.

Yksi asiaan vaikuttava seikka on kuitenkin selvinnyt: viime aikoihin saakka määrääkäsessa työsuhteessa Kymin työskennellyt Petteri on saanut Kymiltä vakinaisen paikan. "Ainakin vaihtoehto pelaamisesta muualla on nyt poissuljettu. Se vaikuttaa pelaamisen jatkoon kannalta positiivisesti."

RISTO RÄMÖ LÄHTEE

Kymi on kansainvälistynyt

**Vuoden alusta Kymin la-
klasiainosaston päälli-
kön tehtävät jättävä
Risto Rämö on seuran-
nut läheltä Kymin kan-
sainvälistymistä – hän
on ollut alusta lähtien
mukana perustamassa
Kymmene Oy:n nykyisiä
myyntiyhtiöitä.**

"Kymi oli hyvää vauhtia aloit-
tanut kansainvälistymisen, kun
tulin taloon vuonna 1971. Star
oli omistettu jo 30-luvulta läh-
tien, Nordlandissa oli kaksi pa-
perikonetta käynnissä ja yhtiö
oli osakkaana Eurocanissa Kan-
nadassa."

Omaa kansainvälistä myyn-
tiverkostoa alettiin rakentaa
vuonna 1974 yhdessä englantil-
laisen tytäryhtiön, Star Paperin
kanssa. Verkoston kautta alet-
tiin välittää myös Starin tuot-
teita. Tavoitteena oli nopeampi
ja asiakasläheisempi palvelu.

Ensimmäinen yhtiö, Kym-
mene Star S.r.l. perustettiin Pa-

riisiin. Sen jälkeen verkostoa
kasvatettiin tasaisesti Norjaan,
Tanskaan, Itävaltaan ja Sveit-
siin. Portugalissa myyntiyhtiö
ehti toimia jonkin aikaa, kun-
nes neilikkavallankumous sotki
maan talouden niin pahasti, et-
tä yhtiöstä oli luovuttava. "Al-
ku kyllä oli lupaava niin kauan
kuin sitä kesti", Risto Rämö
muistelee.

Toinen eksoottinen myynti-
yhtiö perustettiin aikanaan
Costa Ricaan, josta käsin oli
tarkoitus palvella Keski- ja
Etelä-Amerikan maita. Hanke
ei kuitenkaan osoittautunut
kannattavaksi, vaan se myytiin
brasilialaiselle yritykselle.

Myyntiverkosto on vuosien
mittaan laajentunut nykyiseen
kokoonsa. Viimeisinä mukaan
ovat tulleet Espanja, Japani,
Singapore ja Italia.

Toiminta on kasvanut huo-
mattavasti, mutta vastapainok-
si byrokratia on keventynyt.
"Juristin kannalta on huomata-
tava helpotus, että nykyisin
myyntiyhtiötä perustettaessa

Risto Rämö

riittää vain ilmoitus Suomen
Pankille. Aiemmin siihen tar-
vittiin pankin lupa, samoin
kuin rahan liikutteluun maan
rajojen ulkopuolella. Uusi piir-
re ovat myös yhteisöainsäädän-
nöt: sopimuksia tehdessä
on tarkastettava, etteivät ne
loukkaa EC:n kilpailusääntöjä."

Uudelleenjärjestelyjä Kaukoidän markkinoinnissa

Kymmene Oy on myynyt Sin-
gaporessa sijaitsevan myynti-
konttorinsa, Kymmene Forest
Products Pte Ltd:n sekä Hong-
kongissa kauppahuonetoimintaa
harjoittavan Intercontinental
Forest Products (HK) Ltd:n
yritysten toimivalle johdolle.

Joulukuun 15. päivänä sol-
mittuun kauppaan sisältyvät
myös Intercontinental Forest
Productsin Singaporessa toimi-
va haarakonttori sekä kauppahuoneelle kuuluneet osakkeet
Norscan Forest Products -tukuliikkeestä ja Kauko-Thailand Ltd:stä. Kauko-Thailand toimii Kymmene Oy:n agenttina Thaimaassa.

Yritysten työntekijät siirtyvät uusien yritysten palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Kymmene Oy on tehnyt yritysten kanssa pitkäaikaisen agenttisopimuksen hienopapereiden

myynnistä.

Järjestely mahdollistaa kaup-
pahuonetoiminnan kasvami-
sen Kaukoidän tärkeillä mark-
kinoilla.

Kymmene Oy:n Kaukoidän
toimintaa koordinoidaan Hong-
kongiin jäävän Kymmene Fo-
rest Products (HK) Ltd:n kaut-
ta. Yhtiön toimitusjohtajaksi
nimitetään Lennart Wahlroos,
joka nykyisin on myyntijohtaja
Englannissa toimivassa Kym-
mene UK -yhtiössä. Kymmene
Forest Products perustaa ha-
arakonttorin myös Singaporeen.

Järjestely ei vaikuta Kymme-
ne Oy:n Japanin hienopaperi-
myyntiin, joka hoidetaan pai-
kallisen tytäryhtiön, Kymmene
KK:n kautta.

Myös toiminta Australiassa
jatkuu muuttumattomana
Kymmene Paper Pty:n kautta.

PK 4 lähti Keniaan

**Kymin C- ja MG-paperin
Keniaan myydyin vete-
raanin, PK 4:n matka
uuteen sijoituspaik-
kaansa alkoi joulukuun
8. päivänä Valkon sata-
masta Loviisasta.**

Paperikone kuljetettiin osi-
na Kuusankoskelta Valkoon
kuorma-autoilla kahdeksan vii-
kon ajan. Yhteensä 354:een
parruvahvisteiseen vanerilaa-
tikoon pakattu kone lastattiin
7.–8.12. Kreikan lipun alla pur-
jehtivaan M/v Kapetan Leonid-
akseen. Tilaa laivan ruumasta
rahti vei hieman yli 4 000 kuu-
tiota, painoa kertyi 1 137
tonnia.

Samalla kyydillä Afri-
kaan lähti Valkosta mm.
viisi kuorma-autoa ja tie-
höylä sekä noin 350 ton-

nia paperia. Aiemmin laiva oli
lastannut jo parisen tuhatta
tonnia lannoitteita Hollannis-
ta. Matkallaan 10 269 bruttore-
kisteritonin Kapetan Leonid-
as ottaa Antwerpenistä 530
tonnia Kymmene Oy:n pure-
tun Calais'n tehtaan teräsrak-
enteita, jotka käytetään hy-
väksi rakennettaessa PK 4:n
uutta konesalia Webuween, Ke-
niaan.

Paperikoneen matka Afrikan
ympäri kestää reilun kuukau-
den. Euroopassa alus poikkeaa
Antwerpenin lisäksi Bremenis-

sä ja Hampurissa. Afrikassa vä-
lisatamia ovat mm. Nacala sekä
Daressalaam. Mombasaan
Kapetan Leonidas saapuu 17.
tammikuuta.

Mombasasta PK 4 viedään
maakuljetuksena Pohjois-Ke-
niassa sijaitseville Panafrikan
Paper Millsin tehtaille. Asen-
nustyöt Webuweessä alkavat ke-
säkuussa 1990. Paperikoneen
lisäksi Keniaan viedään projek-
tiin kuuluvia laitteita täyden-
nyskuljetuksina maaliskuussa
ja kesäkuussa. Suunnitelmien
mukaan PK 4 käynnistyy hel-

mikussa 1992.

Merirahdin hoitaa Hampu-
rissa toimiva Deutsche Ost-Af-
rika Linie G.m.b.H. Käytännön
kuljetusjärjestelyt on hoidettu
varustamon suomalaisesta-
jan, Transocean Oy Ab:n kans-
sa. Valkossa satamatoiminnon
hoiti Oy Lovisa Shipping Ab,
jonka toimitusjohtaja Juhani
Penttilä muisteli PK 4:n kulje-
tuksen olevan ensimmäinen
suora laivaus Valkosta Itä-Af-
rikkaan tällä vuosikymmenellä.

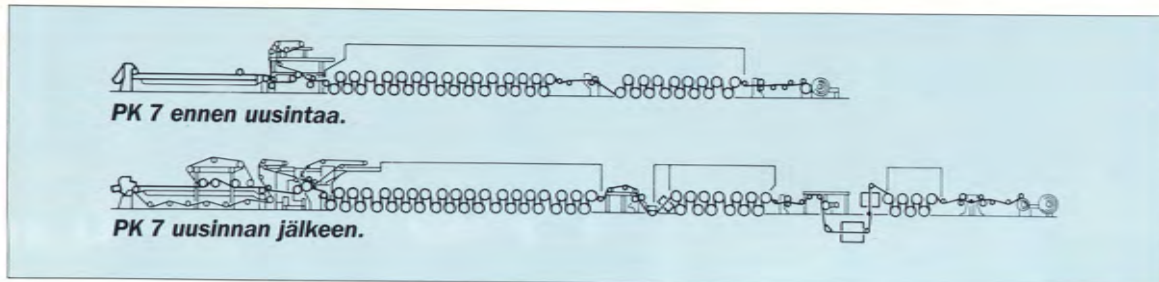
Jan-Erik Eriksson (yllä)
Finnterminalsista valvoi
PK 4:n lastauksen.

Purettu paperikone vei
laivan ruumasta tilaa hie-
man yli 4 000 kuutiomet-
riä. Koneen kävi saatteli-
massa matkaan myös
käyttökone Esko Eske-
linen (vasemmalla).

PK 7:n uusi elämä

Esko Leino (vas.), Pekka Suursalmi ja Erik Guttormsen arvioivat, että KymLaserCote tulee sijoittumaan kaksoispäällystettyjen ja hienopapereiden väliin.

Business-viestintä käyttää yhä enemmän paperia. Samalla paperiin kohdistuvat vaatimukset lisääntyvät: painojäljen on oltava laadukkaampaa, kuvien parempia, monivärikäyttö lisääntyy...

min uusi KymLaserCote -tuotepihe. "Se on uuden sukupolven business-paperi, jossa ensiluokkaiset painatusominaisuudet yhdistyvät hyvään luettavuuteen. Kuvituksella ja väreillä luodaan yrityksen imago ja mielikuvia. Business-viestintän tärkein osa on kuitenkin teksti, sanoman kantaja, siksi paperin luettavuutta ei saa uhrata muiden ominaisuuksien kustannuksella", toteaa johtaja Pekka Suursalmi hienopaperilta.

KymLaserCote on kevyesti päällystetty puuvapaa painopaperi. Pintapainoalueeltaan 70–130 gramman tuote soveltuu monenlaiseen käyttöön aina esipainetuista lomakkeista nelivärisiin suorapostitusmainoksiin, kirjoihin ja lehtiin.

KymLaserCoten erikoispiirteinä Suursalmi mainitsee mm. korkean vaaleuden ja hyvän opasiteetin. Kaksoisviiran ansiosta paperi on rakenteeltaan symmetrinen. Päällystys ja mattakalanterointi antavat sileän mattapinnan, mikä takaa hyvät painatusominaisuudet ja painetun pinnan korkean kiillon luettavuuden säilyessä hyvänä. Jäykkyytensä ansiosta KymLaserCote toimii hyvin jälkikäsiteltyssä.

KymLaserCote tullaan valmistamaan Kymin hienopaperin uusitulla PK 7:llä. Elokuun puolivälissä alkaneessa uusinnassa paperikone on rakennettu täydellisesti uudelleen. Määrässä päässä PK 7 sai uuden perälaatikon, kaksoisviiran ja puristinosan. Perinteinen liimapuristin korvattiin viimeisintä teknologiaa edustavalla filmi-liimapuristimella.

On-line päällystysyksikkö ja mattakalanteroiti täydentävät uutta konseptia, samoin kuin uusi pituusleikkuri. Hallittavuuden takaamiseksi myös prosessinohjaus saatettiin vastaamaan nykyajan vaatimuksia.

Täydentää tuotevalikoimaa

KymLaserCote -tuotepihe täydentää sekä Kymin että Kymmene-konsernin hienopaperivalikoimaa. Uusi tuotepihe asettuu kaksoispäällystettyjen ja hienopapereiden väliin.

KymLaserCote on nimi koko tuotepiheelle. Tuotteiden

nimet kohdistetaan loppukäytön mukaan.

Alkuvaiheessa huomattava osa tuotannosta tulee markkinointipäällikkö Erik Guttormsenin arvion mukaan menemään suorapostitustuotteisiin. Suorapostitusmainonta kasvaa tasaisesti. Se myös asettaa paperille monia vaatimuksia. Paperin on toimittava hyvin moniväripainatuksessa: ensiluokkainen painojälki ja luettavuus ovat välttämättömät painonemelmistä riippumatta. Tämän lisäksi paperin on kestävä monipuolinen jälkikäsitely sekä usein käytetty persoinointi esimerkiksi lasertulostuksessa.

Tärkeä käyttöalue tulevat olemaan myös esipainetut lomakkeet.

Osa PK 7:n valmistamasta paperista käytetään A. Ahlström Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti jäljentävien papereiden pohjapaperina Ahlströmin Katajaharjun tehtaalla.

Uusitun koneen tuotantokapasiteetti on noin 115 000 vuodessa.

Uutta teknologiaa

Aiemmin tällainen paperi valmistettiin erillisellä päällystykoneella. "80-luvulla voimakkaasti kehittynyt päällystysteknologia ja paperikoneiden parantunut hallittavuus mahdollistavat päällystämisen yhdellä linjalla, suoraan paperikoneella. Tämän ansiosta päällystettyä paperia pystytään valmistamaan business-viestintää varten kilpailukykyisin kustannuksin", kertoo kehitys- ja suunnittelupäällikkö Esko Leino.

Näiden vaatimusten pohjalta on kehitetty Ky-

Huttumäenkatu 3:ssa sijaitseva rakennus sai nimen "pilvenpiirtäjä", koska se pystyyn nostettuna olisi vastannut myllykalliolaisten käsitystä pilvenpiirtäjän korkeudesta. 1870 rakennettu talo purettiin vuonna 1969.

Nyt on Myllykallion kakaroiden leikkitantereet tutkittu ja tiedot niistä talletettu. Vilho Björn, 70-vuotias tunnettu perusvoikkaalainen ja yhtiön piirissä monessa mukana ollut rakennusmestari, tekstasi lokaan lopulla paksun asiakirjamapin etulehdelle tutkimuksensa yhteenvedon: "Selvitys Myllykallion, Kasarmien, Korotinkallion, Myllykallion, Lotinanpellon ja Suopellon alueelle vuosina 1870–1940 rakennetuista taloista ja niiden asukkaista".

Myllykallion kakarat on jo muodostunut käsitteeksi muidenkin kuin alueella asuneiden mielessä. Myllykallion lapsuutensa viettäneet ovat nimittäin jo kolmeen kertaan kuluvalle vuosikymmenellä kokoontuneet muistelemaan menneitä ja aina käyskennelleet myös takavuosien leikki- paikoillaan.

Mistä kaikki alkoi?

Mirja Parvikon, Julia Salmen, Raili Martean, Mauri Parvikon ja Pentti Spolanderin aloitteesta kokoonnuttiin lapsuusmuistoja vaalimaan ensimmäisen kerran vuoden 1983 keväällä. Kokoonnuttaessa toisen kerran vuonna 1986 oli joukko kasvanut 30:stä 54:ään.

Kun oli jälleen kulunut kolme vuotta, hakeutuivat kakarat taas toistensa pariin. Viime toukokuussakin tutustuttiin muotoa muuttaneisiin kotitankuun ja todettiin kierroksen päälle, että "maailmassa on vain yksi Myllykallio".

Mikä alue?

Yhteisesti hyväksytyyn määritelmän mukaan Myllykallion alue sijaitsee Voikkaalla rajoituen idässä Kymijokeen, etelässä Uimarannantiehen, lännessä Pilkanmaantiehen ja pohjoisessa Suopellon pohjoispäähän. Pituutta alueella on kilometri ja leveyttä puolisen ki-

lometriä.

Tästä alueesta tekemäänsä tutkimukseen Vilho Björn anoi ja sai viime vuonna Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön apurahaa. Tutkimuksessa käsiteltiin alueen rakennuksia, asuntoja, asuntojen haltijoita ja asukasmääriä. Yhden kopion valmistuneesta tutkimuksesta Björn luovutti Kymille ja toisen Kuusankosken kaupungille.

Tiedot perustuvat Kymin Osakeyhtiön asuntorekisteriin ja asuntojen pohjapiirustuksiin. Lisäselvityksiä Björn hankki haastatteluin.

Ajallisesti tutkimuksessa liikutaan jopa yli 100 vuoden takaisissa tapahtumissa, sillä vanhin historiallinen selvityksen kokenut talo oli rakennettu vuonna 1870. Asukkaita koskeva tutkimus kattaa vuodet 1919–1940.

Jokaisesta 96:sta tutkitusta rakennuksesta on hankittu pohjapiirrokset, joihin on merkitty rakentamisvuosi, osto- vuosi, purkuvuosi ja osoite. Asukastiedoista on selvitetty asunnonhaltijan nimet, muuttopäivät sekä henkilömäärät.

Tarkaksi asukasmääräksi em. ajalta Björn on ynnännyt 4 215 henkilöä. Asunnonhaltijoita on ollut 1 172. Esimerkiksi Suopellon alueella oli väkeä 53 asunnossa yhteensä 1 314, kun Myllykallion alueella 51 asuntoa asui 888 henkilöä. Pienin alueista oli Korotinkallio, jonka 12 asunnossa ehti tutkimusajankohtana asua 204 henkilöä.

Vanhimmat vuodelta 1870

Myllykallion 20:sta yhtiöläis- asunnosta kaksi oli rakennettu jo vuonna 1870. Toisessa, ib 3:ssa ehti ennen sen vuonna 1969 tapahtunutta purkamista asua yhteensä 135 henkilöä – asunnonhaltijoitakin oli 45. Vuosina 1870–1880 rakennetussa pienemmässä torpassa oli niin haltijoita kuin asukkaidenkin puolet vähemmän – mutta aina 80-luvulle saakka.

Valtaosa Myllykallion yhtiöläis- asunnoista joko purettiin tai myytiin 1970- ja 1980-luvuilla.

Kasarmien alueella oli uu-

Vilho Björn on toisen polven kymiläinen. Hänelle Myllykallio ja Suopelto ovat rakkaita paikkoja edelleen, vaikka suurin osa lapsuuden alkaisista taloista on purettu.

"Myllykallion kakaroiden" leikkitantereet tutkittu

dempaa rakennuskantaa. Ib 42 oli taloista vanhin. Se rakennettiin vuosina 1890–1900, joutui muutostöiden alaiseksi vuonna 1952 ja purettiin vuonna 1975. Muut alueen talot rakennettiin kansalaissotaa edeltäneinä vuosina ja purettiin 1970- ja 1980-luvuilla.

Korotinkallion taloista valtaosa rakennettiin 1910-luvun lopulla – purkutuomion niistä useimmat ovat saaneet parin viimeisen vuosikymmenen aikana.

Myllykalliontien kaikki rakennukset tehtiin vuonna 1923, kuten myös valtaosa Suopellon ison alueen taloista. Suopellon 30:sta talosta valtaosa on purettu 1970- ja 1980-luvuilla ja yli 1 300:n yhtiöläisen taannoiset kotitalot ovat jääneet vain asukkaiden muistoihin.

Salmin Kaarlon saunareissu

Vilho Björnillä on paljon muistoja Myllykallion ajoilta. Niihin voidaan tämän lehden palstalla palata myöhemmin-

Työväentalona palvellut ib 49 Huttumäenkatu 2:ssa oli rakennettu vuonna 1890. Kymiyhtiölle se ostettiin vuonna 1925. Talo purettiin vuonna 1968.

kin. Saunaan, tuon ajan tietotoimistoon, liittyy kuitenkin seuraava juttu:

"Salmin Kaarlo oli senajan kuntoilijoita, lajeinaan juoksu, hiihto, avantouinti ja kuhniminen. Hän oli saanut lempinimen Kultainen aika, koska kuului Jehovan todistajiin, joilla oli samanniminen julkaisu.

Ennen kuin Kaarlo tuli saunaan hän hakkasi avannon pyykkilaiturin päähän, juoksi

sitten pikkujunan rataa pitkin Kymiyhtiön sikalalle ja takaisin, yhteensä noin 1 500 metrin matkan. Juostuaan hän riisutui, kävi avannossa ja siirtyi saunaan. Kovat lölyt otettuaan hän vihtoi sekä ryhtyi lopuksi kuhnimaan tammitynnyrin puolikkaassa, jonka Weneleinin Antti oli pyöräyttännyt pyykkituvan puolelta.

Taas kerran Kaarlo ehti tavolleen uskollisena lölyvai-

heeseen ja sanoi meille nuoremille kananlihalle noussutta ihoaan katsellessaan: 'lyökääs pojat löylyä, kas kun tulee noita vilunäppylöitä.'

Koiviston Lepo heitti silloin koko kymmenlitraisen kipollisen kiukaalle. Kuului valtava pamaus, tuhkaluukun kansi lensi auki ja sauna peittyi tuhkapilveen.

Alalateilla olleet pojat tulivat aivan nokisiksi. Salmin Kaarolta hävisivät vilunäpylät, eikä hän ollut olkapäille palaneista kämmenenkokoisista jäljistä edes kovasti vihainen löylynheittäjälle."

Björnit Suopellolla ja kasarmien alueella

Vilho Björn muutti perheensä mukana polvenkorkuisena nassikkana Suopellolle vuonna 1923 juuri valmistuneeseen kahden perheen asuntoon, tuntukseltaan ib 110.

Asuntoon kuului huone ja keittiö. Sen ajan mittapuun mukaan tilat olivat hienot, keittiön koko oli 21 neliötä ja huoneen 13. Varjopuolena oli kuitenkin kylmyys ja siksi Vilho Björnin vanhemmat sisarukset joutuivat talvella nukkumaan vilttitossut jalassa ja karvahattu päässä. "Minulla oli lämmin isän ja äidin välissä", muistelee Björn omakohtaisia vaikutelmiaan.

Tässä kodissa ehti Björnin perheen pienin kokea niin Kääriäisen pääsin pökinnän kuin sähköjytkynkin, vaikka asunnon kylmyyden vuoksi jo seuraavana vuonna muutettiin "hirsikasarmiin ib4, asunto neljään, keskirappuun pihan puolelle".

Tiloja oli tällöin jo selvästi enemmän: alakerrassa 29 neliön keittiö ja yläkerrassa kaksi huonetta, yhteensä 28 neliötä. Siellä perhe sitten asuikin vuoteen 1940, Vilho Björnin nuorukaisikänsä saakka.

"Elämä Myllykalliolla oli köyhää, rikkautta siellä olivat lapset. Henki oli hyvä lasten keskuudessa – vaikka jotkut emännät joskus olivat eri mieltä siitä, olivatko heidän lapsensa lapsia vai kakaroita", muistelee Vilho Björn.

Björniä toinen asuinpaikka, kasarmien alue käsitti kaksi kuuden asunnon kasarmia, kolme neljän asunnon kasarmia ja kolme muuta rakennusta. Lapsia oli runsaasti tällä 50 x 150 metrin alueella: esimerkiksi vuonna 1930 leikki-ikäisiä lapsia 45 ja nuorisoa 18.

"Kanssakäynti naapurien kesken oli vilkasta. Naapurissa käytiin monta kertaa päivässä. Avuntarpeessa olevaa autettiin ja jos jokin tarvike sattui loppumaan, naapurista lainattiin. Kun leivottiin, vietiin lämpimäisiä myös naapurille. Oltiin kuin suurta perhettä."

Teksti: Pia Lindroos

Kuva: Tuomo Pitkänen

Joululaulu

Verlan tehtaan eläkeläinen, Hilda Kalenius on nähnyt tsaarin ajan joulun, itsenäisen Suomen ensimmäisen joulun, sodassa taistelevan, teollistuvan ja vauraan, hyvinvointi-Suomen joulun. Ja taas on joulu ovella.

En etsi valtaa, loistoa...

Ei minulla lapsena ollut tällaista joulua kuin nykyään. Asuimme äidin kanssa enon ja tämän emännän torpan nurkassa, sellaisessa metsämökissä. He olivat vanhempaa väkeä, eivät laittaneet joulukuusta eivätkä lahjojakaan.

Olin minä sentään kuullut puhuttavan joulupukista. Minä vielä kuvittelin sellaisena seitsemän, kahdeksan vanhana, että pukki tulisi jostain sieltä metsästä. Odotin ja ihmettelin, että eipä se tule ja tuo minullekin jotain.

Jouluaaton ruokana oli perunasoppaa ja sen kanssa veteen tehtyä ohrarieskaa. Syödessä se rieska karhensi kurkkua. Ne ohrat kun oli kuorineen jauhattu, niin että ne olivat sellaisia piikkisiä.

Enon vanha emäntä teki sahtia, sellaista parempaa joulukaljaa. Sitä imellytettiin yli yön. Ei sitä pääolutta lapselle annettu. Se oli ennemminkin miesten juomaa. Saihan sitä nyt maistaa, ja makiaahan se oli.

... ma pyydän taivaan valoa...

Silloin joulukynttilätkin tehtiin itse. Meillä oli puu, jossa oli reikiä, ja niistä pujotettiin pumpulilanka. Lehmän tai lampaan rasvaa oli astiassa sulatettuna. Siihen kun kastoi ja nosti välillä pois, niin se hyytyi. Kynttilöitä ne oli siinä missä muutkin. Vaan hyvin vähän niitä tehtiin. Joulupalonakin oli tavallisesti vain öljylampun pieni tuikku.

...ja rauhaa päälle maan.

Eno lähti joskus hevosella joulukirkkoon ja vei minut

Hilda Kalenius muistaa pienten joulujen lämmön ja tunnelman. "Vähän lahjoja, kuusi ja kynttilät koetettiin hankkia. Ihan vain lasten mieliksi."

mennessään. Kirkkotien varsilta olevissa taloissa saattoi olla joulukuusia ja kynttilöitä. Se oli lapsenkin kaunis katsella. Kirkosta palattaessa hevonen sai laukata täysillä. Silloin kilpailtiin siitä, kenellä oli paras hevonen ja kuka pääsi toisten edelle.

Se joulu suo, minun tuon...

Sitten kun olin jo aikaihminen, tuollainen seitsemäntoista, kahdeksantoista vanha, pääsin Verlan tehtaalle töihin. Se tapahtui vuonna yhdeksänsataa yksitoista. Me laitoimme äidin kanssa oman pienen mökin ja siellä minä rupesin järjestämään meille joulua. Huushollin tarvitsi olla puhdas ja hyvin tehty. Vaikkei siellä tehtaassa paljon rahaa ansainnut, niin sen varran koetettiin aina katsoa, että jouluksi oli jotain parempaa.

Suo mulle maja rauhaa...

Kun sitten oli oma perhe ja lapsia, niin aina koetettiin järjestää niin, että jouluna olisi kuusi ja kynttilät. Olihan se juhlistusta niille lapsillekin.

Meillä oli oma mökki ja siinä kasvatettiin sikoja ja perunoita. Jouluna minä aina paistoin siankintun ja laatikoita.

Verlassa oli niitä isoja poikia,

teinipojiksi niitä sanottiin, jotka mielellään esittivät joulupukkia. Niille oli sitten annettava vähän palkaksi – antoiko sitten viisikymmentä penniä vai markan. Tunsihan se isompi poika, vaan pienempi luuli, että oikea pukki se siinä oli.

Ei meillä mitään ylellisyyttä ollut, eikä mitään isoa. Jotain pientä niissä lahjoissa oli. Ihan niiden lasten mieliksi. Ne olivat minusta parhaita jouluja.

... ja lasten joulupuu,

Sitten kun lapset olivat jo aikaihmiä, ne tulivat minun talooni joulua viettämään ja toivat lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset mukanaan. Siinä sitten pienet taas leikkivät ja pitivät huvia.

Tuo kotihin, jos pieneenkin, ...

Tämä on ensimmäinen joulu täällä Jaalan palvelutalossa. Aiemmin olen ollut vain kotomökissä ja lapset ovat tulleet siihen. Kumpinenkin poika kysyi, että haetaanko mummo heille joulua viettämään, mutta minä sanoin, että en lähde mihinkään. Pitäköön nyt joulut rauhassa. Kertyyhän sitä toistakymmentä ihmistä ilman minuakin.

... nyt joulujuhla suloisin

Täällä on hyvä olla. On oma

huone, ruoka ja kaikki. Hoitajat ovat hyviä ja ystävällisiä. Sanoivat, että laittavat minut oikein hienoksi. On täällä joulujuhlat, iloa ja huvia. Koululapset käyvät täällä esittämässä ohjelmaa ja kirkkoherrakin tulee. Varmaan ne kuusenkin laittavat, kun tuolla käytävässä on iso arkku täynnä joulukuusen koristeita.

Luo köyhän niin kuin rikkahan ...

Vaan nykyajan joulu on liikaa! Ennen rahaa oli vähän ja lahjat pieniä, mutta ihmiset tyytyväisiä. Nyt ei enää piisaa eikä kelpaa mikään, ja kaikki rauha on mennyttä.

Pimeyteen maailman tuo taivaan valoa!

Minua on leikely pitkin ja poikin, vaan pinoon ei ole vielä pantu. Se minua surettaa, etten enää näe lukea, kun nuo silmän pohjat ovat niin kuluneet, ja nyt kuulokin uhkaa mennä.

Vaan kun minä olen tällainen huumorimurmu, niin minä sanoin, etten oikein tästä joulusta tykkää, kun sen mentyä olen taas vuoden vanhempi. Käänsinhän minä jo tuon ikäni toisinpäin, ja sanoin, että olen 59 vuotta vanha, mutta ei se minua nuoremaksi tehnyt.

...nyt köyhän niin kuin rikkaan luo suloinen joulus tuo.

Tuossa minä olen syntynyt Jaalan terveystalon pihalla, ja siinä syntyi myös minun äitini. Se oli äidin isän raivaama tontti aikanaan.

Vaan minulle on jäänyt vähän pimeäksi asiaksi se, kumpi minä oikein olen syntynyt, jouluaattona vai joulupäivänä. Ennenhän synnyttäjä vietiin lämmitettyyn saunaan. Oliko nyt siellä saunassa kelloa, ja katsottiinko nyt sitä aikaa heti syntymisen hetkellä?

Kun minulta aina kysytään, että mikä on pitkän iän salaisuus, niin minä vastaan siihen puoliksi huvillani; sanon, että silloin sitä elämää ihmisellä riittää, kun on sattunut Jeesuksen päivänä syntymään.

Eläkeläisten joulujuhla

Valot toivotti tervetulleeksi, sisään astuttiin juhlamielessä.

Oli kukkaset, linat valkoiset ja torvimusiikkiakin siellä.

Kymin tulevaisuus – mitä tuo vuosi uus? Sitä johtaja Pekka Koivisto kuvasi. Keski-ikäisten tiernapoikien perään tontut jo lavalle säntäsi.

Laulut kosketti, kun ne esitti

Malin veljekset Mika ja Turkka. Heidän pyynnöstään yhtyi sävelmään salin perinmäisinkin nurkka.

Kera herkkujen kuuma kupponen sitten juotiin ja kyllä se maittoi. Runo herkisti, sitten pastori sanoillaan ajattelemaan laittoi.

Vielä ovella muisti lahjalla

tonttutyttönen nauravainen. Vuoden päästä taas, kun on

lunta maas', joulun viettoon käy väki kymiläinen.

Aarni- kotkan eli griipin kiehtova tarina

Teksti: Eero Niinikoski

Ennen vanhaan uskottiin varsin yleisesti, että aarnikotkia on olemassa, vaikkei kukaan ollut sellaisia nähnytkään. Niitä kuvattiin seikka-peräisesti jopa eläintieteellisissä teoksissa, joskin annettiin ymmärtää, että "aarnikotka on tarueläin, joka asustaa Pohjolassa ja vartioi suurta aarretta".

Aarnikotka on päässyt myös maailmankirjallisuuden merkkiteosten sivuille. Tunnetussa klassikossaan Liisan seikkailut ihmemaassa (julk. 1865) Lewis Carroll esittelee aarnikotkan salavisaaseen tapaan todeten: "Jos et ole koskaan nähnyt aarnikotkaa, katso kuvasta." Ja kirjan kuvituksessa tämä merkillinen eläin sitten esittäytyy: yläruumis näyttää kotkalta, alaruumis muistuttaa leijonaa ja korvat ovat kuin ilveksellä. Varmemmaksi vakuudeksi Lewis vielä kuvailee aarnikotkan ääntelyäkin: "Takrong, kraak, krah, tapong..."

Jo nämä maininnat viittaavat siihen, että aarnikotkalla on vuosisatojen ajan ollut sijansa eri maiden mytologioissa. Mutta harvemmin tullaan kuitenkin ajatelleeksi, että aarnikotka eli griippi on Lähi-idän muinaisten kulttuurien perua, josta se on välittynyt länsimaihin antiikin Kreikan kautta. Sana griippi onkin alkuaan kreikan kieltä. Vanhimmat huomiot griipeistä on tehty Egyptin ja

Elamin taiteessa peräti 3 000 vuotta e.Kr.

Tavaramerkkiä tarvittiin

Kymmene Oy:n tunnuksena käytettävän aarnikotkan historia alkaa viime vuosisadan lopulta. Suomen teollisuushallituksen talousosasto vaati vuonna 1886 kaikilta niiltä yhtiöiltä, jotka kävivät kauppaa Venäjän kanssa, tarkat selosteet tuotannosta, tuotelajeista sekä tavaramerkeistä. Kymiyhtiö käytti siihen aikaan yksinomaan kirjainlyhennystä KAB (Kymmene Aktiebolag). Tämä tunnus liitettiin kaikkiin muihin tuotteisiin paitsi puumassa ja pahviin, jotka varustettiin kuusi-merkillä.

Koska yhtiöltä puuttui omaileimainen tavaramerkki, ryhdyttiin asiaa kehittämään kutsukilpailun muodossa. Kymiyhtiön ensimmäisellä toimitusjohtajalla Ernst Dahlströmillä oli hyvät yhteydet aikansa taiteilijapiireihin, joten on varsin luonnollista, että yhtiö pyysi ehdotukset kahdelta tunnetulta taiteilijalta, Hugo Simbergiltä ja kreivi Louis Sparrelta. Valinta päättyi lopulta Simbergiin, jolta lunastettiin vuonna 1899 aarnikotkaa esittävä piirros. Teollisuushallitus hyväksyi merkin vuonna 1901, minkä jälkeen se tuli vähitellen käyttöön aluksi vaakunakilpenä ja myöhemmin nykymuotoisena.

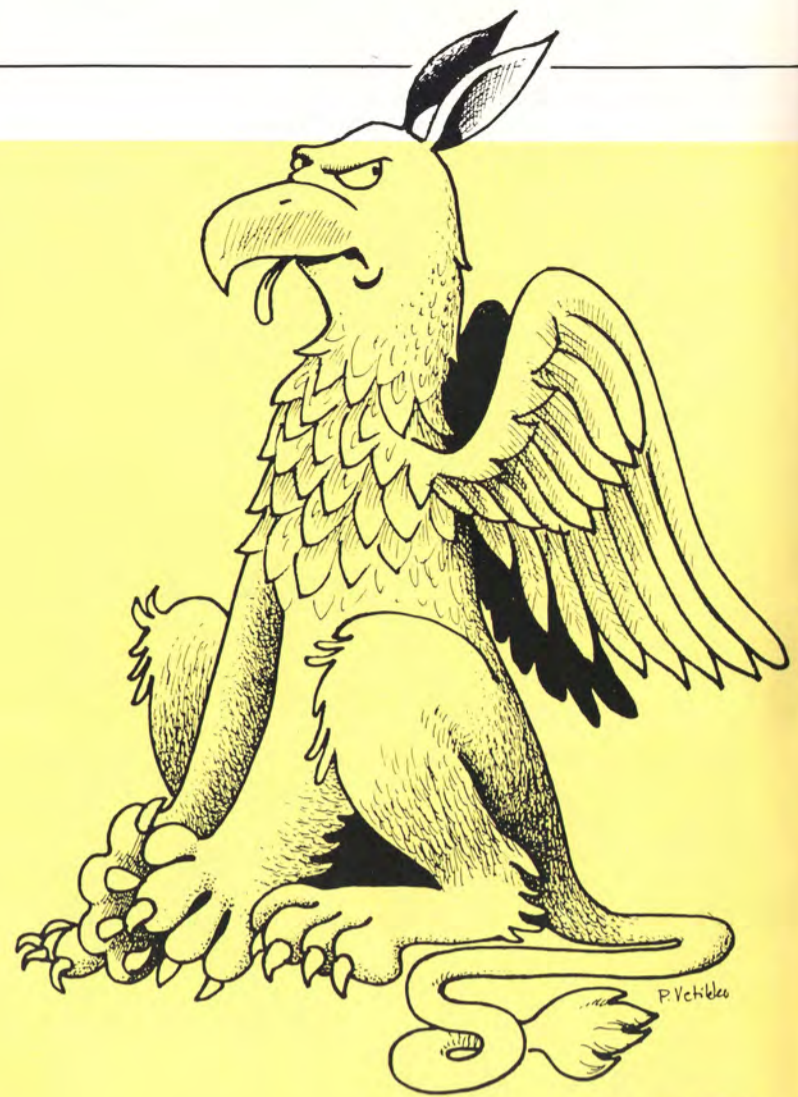
Simbergiltä juhla-adressi

Yhteistyö nuoren Simbergin kanssa johti siihen, että hänet

pyydettiin suunnittelemaan ja kuvittamaan kauppaneuvos Ernst Dahlströmille lahjoitettava Kymiyhtiön 25-vuotisjuhla-adressi. Simberg ryhtyi innostuneesti työhön tehden vuoden 1900 aikana Kuusankoskella runsaasti luonnoksia, minkä lisäksi hän myös valokuvasi kohteita yksityiskohtien tallentamista varten. Tämän aineiston pohjalta hän valmisti 18 etsauksen sarjan, joka liitettiin kokonaisuudessaan adressiin. Tämän harvinaislaatuisten taideteoksen keskeisenä somistuselementtinä on käytetty aarnikotkaa eri muodoissaan. Adressia säilytetään Turun Taidemuseossa, mutta etsaussarjasta Kymin keskuskonttorissa on esillä erillinen jälkivedosarja.

Miksi Simberg valitsi Kymiyhtiön tunnukseen mytologisen tarueläimen? Tästä ei ole säilynyt tarkempia tietoja, mutta eräänä mahdollisuutena on, että Simberg siirsi kirjapainoteollisuuden kansainvälisenä tunnuksena pitkään olleen aarnikotkan paperiteollisuuden puolelle. Toisena vaihtoehtona voi hyvinkin olla aarnikotkan vertauskuvallisuus: griippi on vartijaeläin, joka Pohjolan oloihin siirrettynä vartioi "metsän vihreää kultaa". Aarni-sana puolestaan tarkoittaa vanhassa suomen kielessä erittäin suurta puuta tai jättiläistä.

Onpa Simbergin aarnikotkalla nähty yhteyksiä mahtavaan drotsi Bo Joninpoika Gripiin, joka 1300-luvulla omisti Suomessa suuria läänityksiä, mm. Kymijoen alajuoksulla sijainneen Kymenkartanon.

Simbergin suunnitteleman Kymiyhtiön 25-vuotisjuhla-adressin keskeinen somistuselementti on aarnikotka.

Joninpojan suku sai nimensä vaakunassaan olevasta aarnikotkasta, ja saman suvun mukaan on nimetty myös eräs Ruotsin tärkeimmistä linnoista Gripsholmiksi eli griipinsaariksi.

Monta variaatiota

Vuosikymmenien kuluessa

Kymiyhtiön tunnus muuntui monenlaatuiseksi variaatioiksi, kunnes yhtiön oma taiteilija Topi Valkonen vakiinnutti sen vuonna 1956 kaikille tuttuun muotoon. Valkosen versiossa on pyritty ottamaan heraldiset vaatimukset tiukemmin huomioon kuin alkuperäisessä työssä, jonka suunnitteluun Simberg sovelsi taiteilijan vapautta.

Hugo Simberg 1899

Hugo Simberg 1913

Dagmar Kärnä 1951

Topi Valkonen 1955

Topi Valkonen 1956

Erik Bruun 1983

TEKNIIKAN LISENSIAATTI IRMA LINDERBORG:

"Ympäristönsuojelu asettaa lisävaateita tutkimustyölle"

Vuonna 1983 graafikko, professori Erik Bruun hahmotteli aarnikotkasta voimakkaasti tyylitellyn version erikoistarkoituksia varten. Tämä muunnos on edelleen käytössä mm. Kymin paperirullien ja -pakkausten kääreissä. Viimeisimmän, ensi vuoden alusta koko Kymmene Oy:n ja sen kotimaisten tytäryhtiöiden tunnuksiksi tulevan version aarnikotkasta on tehnyt nuoremmat graafikkopolven eturiviin kuuluva Esa Ojala. Hän on käyttänyt lähtökohtanaan Valkosen muotoilemaa tunnusta, mutta on pelkistänyt sitä jonkin verran. Valkosen versio jää jatkossa ns. juhlakäyttöön.

Kuusankoskella on edelleenkin nähtävänä muutamia aarnikotka-aiheisia taideteoksia, joista epäilemättä komein on keskuskonttorin julkisivuun kiinnitetty suurikokoinen korokokuva. Tämä kuparilevystä käsinpakottamalla valmistettu suurikokoinen (220 x 230 cm) taideteos on käsitelty 23 karaatin lehtikullalla. Kymiyhtiön juhlavuonna 1972 paljastetun tunnuksen on valmistanut Taidetakomo Antti Hakkarainen. Kultauksen teki maamme tunnetuin kultaajamestari Reino Savolainen.

Näyttävä aarnikotka on myös Koskelan tienpuoleisessa julkisivussa, jossa komeilee Michael Schilkinin keraamisista laatoista vuonna 1958 muotoilema tunnus. Katsomisen arvoisia taideteoksia ovat lisäksi Kymin paperitehtaan porttihilin päälle sijoitettu vaakunapohjainen aarnikotka vuodelta 1922 sekä keskuskonttorin tehtaantuoleisissa sisäänkäynnin yläpuolella oleva suurikokoinen aarnikotka, joka on taidokkaasti kaiverrettu lasiin. Jälkimmäisen taideteoksen vuodelta 1933 on mitä ilmeisimmän suunnitellut taiteilija Antti Salmenlinna. Huomionarvoisia muunnelmia aarnikotka-aiheesta on lisäksi nähtävissä yhtiön juhlasalissa, nykyisen Kymin teollisuusopilaitoksen tiloissa. Salissa on mm. Eric O.W. Ehrströmin suunnittelema aarnikotka-ryijy sekä useita kultaisia griippikoristeita, joita on käytetty mm. puhujakorokkeessa sekä penkikirvien käsinojissa.

"Täällä on tullut eteen hyvin monenlaisia töitä", kertoo Kymin tutkimuskeskuksen erikoistutkimusosaston päällikkö, tekniikan lisensiaatti Irma Linderborg. Erityisesti ympäristönsuojelun ja mikrobiologian alan tutkimukset kuuluvat hänen vastuullaan olevan osaston tehtäviin. Viranomaisten edellyttämät velvoitetarkkailuun kuuluvat selvitykset tekee kuitenkin tutkimuskeskuksen analyttinen osasto.

Irma Linderborgin mukaan vesiensuojelun osalta tilanne on tällä hetkellä hyvä. Biologisen puhdistamon käynnistyttyä Kuusanniemessä ei vesiensuojeluun liittyviä erikoistutkimuksia ole tarvinnut enää tehdä. "Kun Kymillä ryhdyttiin pohtimaan, tarvitaanko biologista puhdistuslaitosta ja mitä edellytyksiä sillä olisi, teimme paljon kokeita laboratorio-olosuhteissa."

Maaperä- eli kaatopaikkatutkimuksissa seurataan jatkuvasti Saksanahon kaatopaikan tilannetta, sen vaikutusta ympäristöön ja Kymijokeen. Myös Pilkanmaan kaatopaikkatutkimukset kuuluivat ennen Irma Linderborgin vastuualueeseen.

Osastopäällikkö Linderborg toteaa, että ympäristönsuojeluun liittyvistä tutkimuksista ovat kaasus- ja pölypäästöjen mittaukset suurin ja ehdottomasti eniten työtä aiheuttava tutkimuksen alue. "Mittaamme jatkuvasti sellutehtaan kaasuja pölypäästöjä eri kohteista. Pääkohteita ovat mm. kaksi soodakattilaa ja meesauunია, säiliökenttä sekä valkaisu-laite."

"Erittäin paljon työtä tehdään tällä hetkellä myös paperitehtaiden limantorjunnan parissa. Limantorjuntatutkimukset ovat olleet ennen kemikaalien toimittajilla. On kuitenkin todettu, ettei tämä aina oikein riitä."

Sinesto

Eniten julkisuudessa huomiota saanut tutkimuksen kohde on ollut Sinesto, jonka kehitystyöstä Irma Linderborg vastasi vuosien 1981-83 aikana. Tämä Kymin kemianteollisuuden tuottama sinistymänestoa-aine saavutti nopeasti vankan jalansijan kotimaan markkinoilla.

"Tällä hetkellä on ajankohtaista Sineston myynnin edistäminen ulkomailla, minkä osalta hoidan rekisteröintiin liittyviä kysymyksiä."

Irma Linderborg kertoo, että Sineston kehitystyössä jouduttiin pohtimaan erilaisia työturvallisuuteen ja ympäristönsuojeluun liittyviä erikoiskysymyksiä, kuten mm. Sineston ja sen komponenttien biologista hajoamista luonnossa. Työturvallisuuden osalta järjestettiin mm. epidemiologinen tutkimus Sineston mahdollisista terveyshaitoista. Tutkimuksen tekivät yhteistyössä Kymin ja Enso-Gutzeitin työterveyskeskukset.

"Uutta tuotettahan ei niin vain saa tuoda markkinoille, vaan siihen tarvitaan myyntilupa", Irma Linderborg selvittää. Myyntiluvan saamiseksi viranomaiset vaativat paljon tutkimuksia. Niistä osa muodostuu toksikologisista tutkimuksista, joiden tarkoituksena on todeta aineen vaarattomuus työntekijälle.

Sinesto toi eteen myös patentointiasiat. "Meidän täytyi ensin todistaa, että Sineston ainesos on uusi eli keksinnöllinen. Tätä varten jouduttiin tekemään paljon tehokkuustestejä."

"Vain jäävuoren huippu näkyy"

Yli 35 vuotta tutkimusalan tehtävissä toiminut tekniikan lisensiaatti Irma Linderborg toteaa tutkimustyön yleisen arvostuksen kehittyneen vuosien aikana parempaan suuntaan - tosin parempikin se saisi olla.

"Jos tutkimustoiminta laiminlyödään, jäädään jälkeen kilpailijoista", arvioi Irma Linderborg.

"Jos tutkimustoimintaa laiminlyödään, jäädään varmasti jälkeen muista vastaavista tuotantolaitoksista. Puunjalostusteollisuudessa tutkimuksen merkitys ei ehkä näy niin kouriintuntuvasti kuin esimerkiksi lääketeollisuudessa. Vain jäävuoren huippu näkyy - merkitys on siitä huolimatta suuri."

Hän selvittää, että nykyäänä on paljon tutkimuksen tarvetta, sillä jo ympäristönsuojelu asettaa paljon lisävaateita tutkimustyölle.

Tammikuun 25. päivänä 60-vuotispäiväänsä viettävä Irma Linderborg toteaa menneiden työvuosien kuluneen nopeasti, sillä kiinnostavia töitä on ollut paljon. "Mitkään hommat eivät

kuitenkaan onnistu ilman hyviä apulaisia - yksin ei tässä työssä saa paljoakaan aikaan", hän huomauttaa. Tällä hetkellä hänen apunaan on yksi tutkija, kolme laboranttia ja yksi laboratoriotyöntekijä.

Kemia on kiehtonut Irma Linderborgia jo lapsuudesta lähtien. "Se kiinnosti valtavasti - en oikein itsekään ymmärrä miksi. Sain ehkä käsiini niin kiinnostavaa kirjallisuutta; luin mm. kirjan 'Kemian ihmemaailma' - siitä tämä varmaan lähti."

Irma Linderborgin lempiharrastus on puutarhanhoito, samoin musiikki. Vieraista kielistä erityisesti espanja, ranska ja italia innostavat.

Itsenäisyyspäivän kunniamerkkejä

Tasavallan presidentti on myöntänyt itsenäisyyspäivänä kunniamerkit seuraaville kymiläisille:

Suomen Leijonan ansioristi: tuotantopäällikkö Ensio Erkinharju energiantuotanto, kehityspäällikkö Matti Sampo-lahti tehdaspalvelu, sähkö-

suunnittelun päällikkö Leevi Tolvanen tekninen osasto.

Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitali kultaristein: käyttökonekko Rauni Henttonen hienopaperi, käyttökonekko Reijo Luomala C- ja MG-paperi.

Suomen Valkoisen Ruusun 1.

lk:n mitali: merkkaja Tapio Hietanen C- ja MG-paperi, suunnitteluryhmän esimies Matti Jämsen tekninen osasto, eläkeasiainhoitaja Irma Korjus eläkeosasto, sähköasentaja Olavi Simonen Kymin sähkökorjaamo, työsuunnittelija Jouko Sippo koneosasto

sihteeri Sirkka-Liisa Sommarberg konttorihallinto, rahoitussuunnittelija Eila Tiitta talousosasto.

Suomen Valkoisen Ruusun mitali: laboratoriotyöntekijä Terttu Jokinen tutkimuskeskus, vuoromestari Matti Korpi C- ja MG-paperi.

Esa Ojala 1989

KUUSANKOSKEN TEHTAIDEN TUOTANTO TALVISODAN AIKANA

Se pyöri sittenkin

Teksti: Pia Lindroos Kuvat: Ernst Alander, Erkki Aarnio, Kymin arkisto ja Pia Lindroos

"Se oli sodan ensimmäinen päivä, kun pommikoneet lensivät tehtaiden yli. Pillit alkoivat huutaa sisällä ja ulkona. Se oli ilkeän kimeä ääni, joka kuului koneiden käynnin ylitse. Me menimme kurkistelemaan ikkunoista, koska epäilimme, että kyseessä olisi taas harjoitus. Kun tilanteen vakavuus selvisi meille, lähdimme kaikki paniikissa juoksemaan. Kansaa oli tiet mustanaan. Päälimmäisenä ajatuksena oli päästä äkkiä pois tehdasalueelta, koska uskoimme, että sitä ensimmäisenä ryhdyttäisiin pommittamaan. Niin me sitten juosten pakenimme Mörkölinjalle asti. Ilma oli kauhean kylmä, mutta monilla ei ollut edes takkia yllään", Kerttu Miettinen muistelee.

Pimennyspaperia ja pakkauslaatikoita

Suomen puunjalostusteollisuudelle 30-luvun jälkipuolisko oli huimaa ajelua sotaa entelevien markkinasuhteiden jyrkkäprofiliisessa vuoristoradassa. Kun ensin oli käväisty huipulla ja sitten pohjalla, oli vuonna '39 vuorossa loiva nousukausi. Kymin Osakeyhtiöllä oli tarjota töitä kuusankoskelaisille, ja paperin hinta osoitti nousun merkkejä. Toukokuussa 1939 myynninjohtaja Herrmann raportoi yhtiön hallitukselle puunjalostusteollisuuden markkinoiden vilkastumisesta. Hänen mukaansa monissa os-

tajamaissa pelättiin tulossa olevaa sotaa, mistä johtuen asiakkaat kuumeisella kiireellä täydensivät varastojaan.

Syyskuussa 1939 syttynyt yleiseurooppalainen sota ei säästänyt ulkopuolisiakaan valtioita vaikutuksiltaan. Englanti, Kymin tärkein kauppakumppani vuosikymmenien takaa, ilmoitti sotaikäyvä valtion oikeudella tarkastavansa puolueettomista maista tulevat kauppalaiivat ja takavarikoivansa niiden sotakieltotavaroiksi luokiteltavan lastin. Saksa vastasi Englannin toimenpiteeseen ryhtymällä upottamaan rahtilaivoja Tanskan salmissa.

Syyskuun 14. päivänä kertoi Kouvolan Sanomat etusivullaan työnsä jatkuvuudesta huolestuneiden kuusankoskelaiten kääntyneen Kymin Osakeyhtiön puoleen. Koska 4/5 yhtiön paperintuotannosta myytiin ulkomaille, oli ennustettavissa, että laivakuljetusten vaikeuduttua tehtailta jouduttaihin turvautumaan tuotannon rajoituksiin. Kymin Oy ja Kuusankosken kunta ryhtyivät yhteistuumin suunnittelemaan uusia töitä paikkakuntalaisille ja yhteinen lähetystö käväisi

Helsingissä pyytämässä valtiolta tukea tukalan tilanteen helpottamiseksi.

Lokakuu toi tullessaan odottamattoman kääntein Kuusankosken työllisyystilanteen kehitykseen. Perjantaina lokakuun 6. päivänä alkoi maasamme suojajoukkojen liikekannallepano, joka heti seuraavan viikon torstaina laajeni käsittämään kaikki reservissä olevat miehet. Runsaat 650 miestä eli viidenne Kuusankosken tehtaiden työvoimasta sai kutsun ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Yhtiön hallitus ilmoitti maksavansa avustusta sotapalvelukseen kutsutun reserviläisen vaimolle, lapsille sekä hänen huollossaan oleville vanhemmille tai muille läheisille henkilöille. Lisäksi yhtiölle maksettavien vuokrien ja sähkölaskujen perintää suostuttiin lykkäämään.

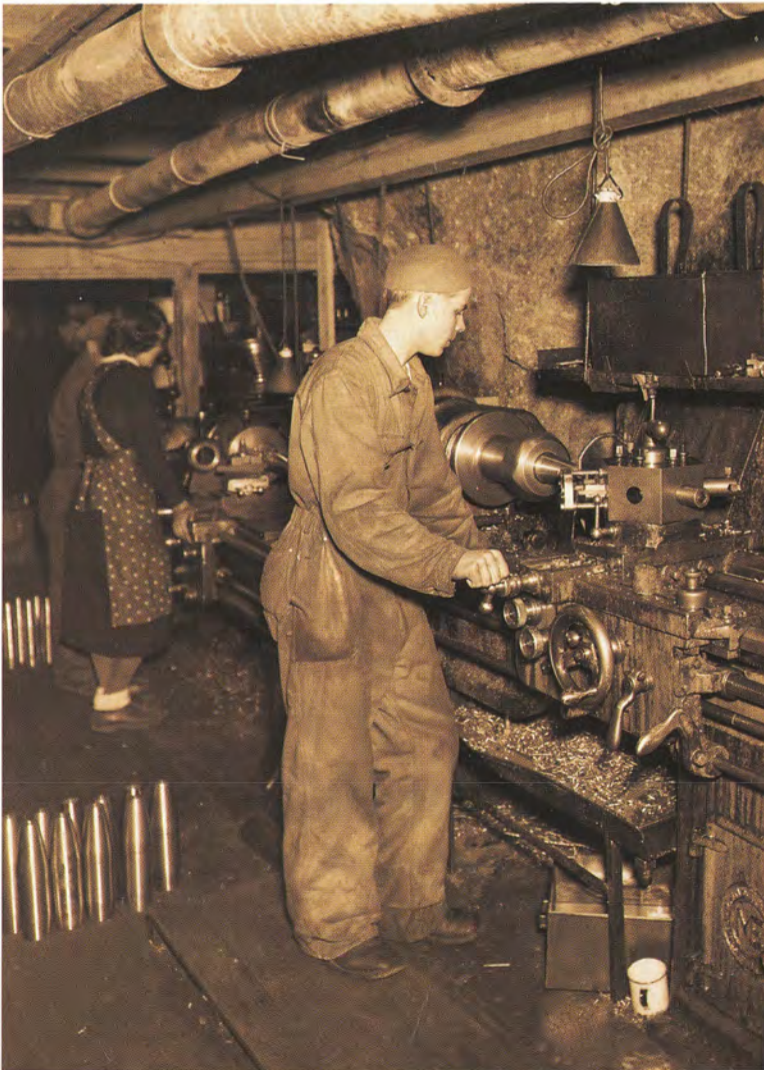
Elettiin aikaa sodan kynnyksellä. Suomen valtuuskunta kävi Paasikiven johdolla neuvotteluja Moskovassa. Kouvolan Sanomissa julkaistiin Kymin Osakeyhtiön tiedotus Kuusankosken kuntalaisille: "Koska rakennusten pimentämisestä voi tulla määräys, niin yhtiö helpottaakseen sen toteuttamista, myy tähän tarkoitukseen sopivaa paperia..."

Kerttu Miettinen näkee vielä silmiensä edessä yhtiön jakamat puiset pakkauslaatikot, joihin saattoi koota tärkeimmät tavaransa äkillisen evakuoinnin varalta. Tehtailta järjestetyissä tiedotustilaisuuksissa neuvottiin työntekijöitä kantamaan aina mukanaan harmaasta flanelista tehtyä pussia ja valkoista lakanaa. Hiilillä täytettyä pussia oli määrä käyttää ilmansuodattimena kaasuvaaran uhatessa. Lakana puolestaan oli siviiliversio armeijan lumipuvusta.

Koneet kävivät hissukseen

Talvisodan aikana Kerttu Miettinen oli töissä Kymin paperitehtaan konttorissa.

"Kun sota syttyi marraskuun

Kymintehtaan ammusorvaamossa (vas.) työkenteli pääasiassa nuoria poikia ja naisia. Kuvassa on meneillään ammuksen etuosan poraus sekä johtorenkaan sorvaus.

Puolustusvoimien materiaalipula ulottui ampumatarvikkeista vaatteisiin. Voikkaan seuratalolle koontuneet lotat ompelivat satoja lumipukuja (alla).

viimeisenä, ei tuntilistoja keritty tavalliseen tapaan toimittaa palkkakeskukseen. Miehet seisivat konttorin ovella jonossa, ja meidän oli siinä kiireessä las-kettava kullekin kuuluva palkka ja kirjoitettava etuantilappu, jolla rahan sai nostaa suoraan kassasta. Monet miehistä tiesivät lähtevänsä rintamalle, ja osa oli lähettämässä perhettään evakkoon. Tietysti siinä tilanteessa halusi huolehtia siitä, että vaimolla olisi edes vähän rahaa, jonka turvin selviytyä."

Joulukuun puoleen väliinmennessä oli Kuusankosken tehtailta lähtenyt 718 miestä maanpuolustuksellisiin tehtäviin. Kahta viikkoa myöhemmin oli palvelukseen kutsuttuja jo 827. Talvisodan aikana pyrittiin työntekijöiden määrä tehdasyksiköissä säilyttämään keskimäärin 73 prosentissa normaaliavaruudesta. Tähän tavoitteeseen päästiin palkkaamalla lisätyövoimaksi pääasias-sa nostoväkeä.

Lähes välittömästi sodan puhjettua siirryttiin tehtailla kolmivuorotyöstä kaksivuorotyöhön. Koska ilmahälytykset tuntuivat keskittyvän valoisan aikaan, määrättiin ensimmäinen työvuoro alkavaksi hämärän suojissa kello neljä iltapäivällä. Löysien vaihto tapahtui puoliltaöin, ja koneet seisah-tuivat aamulla kello kahdeksan.

Sotakuukausina tehtaiden koneet kävivät hissukseen. Kymintehtaan kapasiteetiltaan suurin paperikone pysäytettiin heti sodan alussa, mutta tehtaalla kolme muuta konetta pidettiin käynnissä talven yli. Kuusankosken paperitehtaan kolme konetta seisovat koko joulukuun. Sen sijaan alkuvuodesta '40 toiminnassa oli yleensä toinen uusista yankee-koneista. Voikkaan paperitehtaal-la puolestaan kaikki kuusi konetta pyörivät talvisodan kolmen ensimmäisen kuukauden ajan, mutta maaliskuussa työtään jatkoivat enää paperikoneet 4 ja 7. Yhteenvedonmaisesti voi todeta, että Kuusan-

Kymintehtaan ammusorvaamon toiminta oli kuusankoskelaisille pienoinen ylpeyden aihe. Neljän sotakuukauden aikana kalloluolassa koneistettiin kaikkiaan 23 407 ammusta.

kosken paperitehtaiden tuotanto neljän sotakuukauden ajalta vastasi keskimäärin rauh-an ajan yhden kuukauden tuotantoa.

Selluloosaa ja puuhioketta tuotettiin tehdasyksiköissä keskimäärin 25 prosentin kapasiteetilla. Sen sijaan Kuusankosken puuhiomossa tuotanto lopullisesti päättyi vuoden 1940 alusta lukien.

Talvisodan henki tehtailla

Toimistoissa ja konttoreissa rauhanaikaiset työt vähenivät, mutta niiden tilalle tuli uusia

tehtäviä. Kerttu Miettinen ja muut konttorin työt viettivät osan työpäivästään yhtiön ensiapuasemalla käärimässä siteitä. Ilmahälytysten aikana he istuivat Kymin höyryvoimalaitoksen piipun alla olevassa pommisuojaissa ja kutoivat paksusta, "pässin pökkimästä" villalangasta kaulaliinoja, sukia, polvenlämmittäjiä ja ampumakäsineitä. Kerttu Miettisen mukaan tehtaalla ei sodan aikana vallinnut masentunut tunnelma, päinvastoin ihmiset vaikuttivat lähes ylipirteiltä.

Myös insinööri Ernst Alanderin mielestä sodanaikainen mieliala Kuusankosken tehtail-

la oli hyvä. Esimerkkinä hän mainitsee puolustusharjoitukset, joihin osallistui pääasiassa keski-ikäisiä työmiehiä.

"Kymintehtaan suojeluskunta, jonka autokomppanian päällikkönä olin toiminut, tavallaan hajosi, kun miehet kutsuttiin palvelukseen. Tehtailla työskenteli tuollaisia vanhempia, 50–60 -vuotiaita ammattimiehiä. Heidän kanssaan järjestimme eräänlaisen vartiokunnan, joka säännöllisesti harjoitteli ja valmistautui pahimman varalle. Vihollinen oli tulossa kannaksella Viipurin lahden yli. Ei siinä tilanteessa

voitu tietää, vaikka vielä jouduttaisiin puolustamaan Kuusankoskea."

Helmikuun puolivälin tienoilla Karjalan kannaksella alkoi puna-armeijan yleishyökkäys, joka tiesi suuria menetyksiä Suomen joukoille. Saman-kuun 21. päivänä Kymin Osa-

Jatkaa sivulla 12.

Kerttu Miettinen näki Kymin paperitehtaan konttorin ikkunasta ensimmäisten pommikoneiden tulon Kuusankoskelle.

Toisin kuin pelättiin Kuusankosken tehtailla vastaan ei talvisodan aikana tehty tuhoisia pommihyökkäyksiä. Ilmahälytykset kuitenkin katkaisivat työntekijöiden lähes päivittäin.

Ernst Alander toimi talvisodan aikana sekä Kymin-tehtaan konepajan että koko Kouvolan teollisuusalueen päällikkönä.

ILMARI NIEMEN 50 TYÖVUOTTA

"Olen aina ollut tyytyväinen työhön"

Ilmari Niemi työskenteli raudoittajana Kuusanniemen rakennusosastolla huhtikuun loppuun asti.

"Kun isä palveli yli 50 vuotta – eihän poika voinut huonommaksi jäädä! Ajattelin valmiiksi tämän talosta poislähtöni: ensimmäinen tavoite oli, että kun täytän 60 vuotta niin lähden. Mutta sitten kun tuo 50 vuotta tuli niin lähelle, annoin itselleni vielä lisää aikaa", naureskeli Ilmari Niemi, 62, joka viime heinäkuussa sai oman puolivuosisataansa täyteen.

■ Ilmari Niemi toimi raudoittajana Kuusanniemen rakennusosastolla huhtikuun lop-

puun asti, mistä lähtien aika on kulunut kotosalla, sairaalomal-

"Nämä 50 vuotta ovat menneet nopeasti. Koskaan en ajatellut vakavasti lähteä toisen työnantajan palvelukseen. Olen aina ollut tyytyväinen työhön, jopa niihin lapsuuden kitkuhommiin", hän tuumii ja tarkentaa kitkuhommiin olleen rikkaruohojen kitkemistä.

Pitkän työn jälkeen ei edessä oleva vapaa-aika miestä arveluta. Tarpeeksi puuhaa ja askarretta löytyy Vuohijärven rannalla sijaitsevasta mökistä ja kalastuksesta.

Töihin 9-vuotiaana

Vähiin jäivät Niemen pojan lapsuusleikit, sillä ensimmäisen kerran töihin hän meni jo 9-vuotiaana. "Minulla oli hirviä halu lähteä töihin. Ihan joskus itketti kun en päässyt. 1936 olin ensimmäistä kertaa kitkuhommissa kartanossa; työpesti kesti 4 päivää. Tulin vielä kipiäksi, kun yritin pysyä vanhem-

pien poikien kanssa samassa tahdissa."

Ilmari Niemen isä, **Muisto Niemi**, oli töissä Multamäen kartanossa ja hankki sieltä seuraavana kesänä pojalleen kesätyöpaikan. Tuosta kesästä alkoi hänen työmiehen taipaleensa. Ilmari oli perheen lapsista vanhin. Nuorempi veli katsoi pikusiskoja muun väen ollessa töissä.

Kartanossa oli paljon lapsia kesätöissä. Heidän tehtäväkseen jäi yleensä lapien eli polttopuiden pilkkominen, kitkeminen juurikasmailta ja heinätoissa auttaminen.

Palkkaa lapset saivan yhden markan tunnilta. Työpäivän pituudeksi tuli 10 tuntia ja työtä tehtiin urakalla. Rahaa ei saanut pitää itse, vaan se annettiin kotiin.

"Kun talvisota alkoi, myös oltiin siellä koko sota-aika töissä: ajettiin puita ja pilkottiin." Nuoren Ilmarin sota-ajan töi-

hin kuului myös joka-aamuinen maidonajo Multamäestä Eerolan kartanoon.

Kymiyhtiölle kuulunut Multamäen kartano luovutettiin siirtolaisille vuonna 1941, joten Niemen perhekin joutui lähtemään Verlaan, Ojaselan kartanoon.

Ojaselassa Ilmari Niemi teki töitä vuosina 1941-46.

Verlan pahvitehtaalle

Niemi muisteli, että Verlan silloinen patruuna Breitenstein hoiti kaiken; tehtaan ja kartanot. "Agronomi se oli koulutukseltaan, ei sitä kukaan patruunaksi sanonut siihen aikaan. Se oli noomi vaan."

Touhukkaisiin nuoruusvuosiin mahtuu vähän kurittomuuttakin, sillä mies tunnustaa lainanneensa kavereittensa kanssa kerran tehtaan hevosen tallista. Teko tietysti huomati-

Jatkoa sivulta 11.

keyhtiön toimitusjohtaja **Knut von Troil** lähetti osastojen johtajille tiedotteen, jossa kerrottiin kaikkien nostoväen II luokkaan kuuluvien, vuosina 1897-1919 syntyneiden nostomiesten kutsumisesta uudelleen tarkastettavaksi.

Samaisessa tiedotteessa mainitaan, että Kouvolan teollisuusalueen päällikkö, insinööri Alander, huolehti anomusten laatimisesta tehdastuotannon kannalta korvaamattomien nostomiesten vapauttamiseksi sotapalveluksesta. Ernst Alander muistelee tehtävänsä vakavana.

"Se oli hyvin tärkeä, mutta perin ikävä tehtävä. Jos minä annoin jostain työntekijästä lausunnon, jonka mukaan hän oli tehtaalle korvaamaton, niin se saattoi vaikuttaa hänen vapauttamiseensa palveluksesta. Monet olisivat halunneet saada tällaisen lausunnon. Muistan hyvin tapauksia, joissa vaimot itkien soittivat minulle ja koettivat vaikuttaa päätöksiini. Tiesin kuitenkin, että Mannerheim ja pääesikunta olivat pullassa ja että miehiä piti saada mistä vain."

Helmikuun lopussa Kuusankosken tehtailta oli sotapalveluksessa yli 900 miestä. Sodan viimeisinä päivinä heidän määränsä nousi lähes tuhanteen.

Esteinä miinat ja jää

Vientikauppa, Kymen Osakeyhtiön valtasuoni, jonka välityksellä 85 prosenttia Kuusankosken tehtaiden paperista löysi ostajansa, ehtyi lähes täysin sodan edetessä.

Amerikkalaiset rahtilaivat olivat jättäneet Itämeren jo ennen talvisodan syttymistä, välittömästi Englannin julistettua sodan Saksalle. Kohtalokkaampi Kymen Osakeyhtiölle oli kuitenkin ruotsalais- ja norjalaisvarustamojen ilmoitus, etteivät ne voineet Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden kärjistyttyä enää liikennöidä maamme satamissa. Osa kotimaisesta tonnistostamme seilasi sopimusten sitomana ulkomailla ja osa etsiytyi tarkoituksellisesti pois sotaikäyvästä Suomesta turvallisemmille vesille. Yhtiön vuoden 1939 vuosikertomuksessa mainitaan nimeltä kolme varustamo, Bore, Thorden Lines ja Finland Syd Amerika Linjen, jotka kohtuullista rahtipolitiikkaa noudattaen pyrkivät jatkamaan yhtiön tuotteiden vientiä ulkomailla.

Kuusankosken tehtaita lähimmät rahtisatamat Kotka, Viipuri, Helsinki ja Hanko suljettiin pian sodan syttymisen jälkeen neuvostolaivaston mihinnoisuuden pelossa. Paperi täy-

tyi kuljettaa rautateitse Kuusankoskelta länsirannikon satamiin, joita niitäkin neuvostokoneet lakkaamatta pommittivat.

Joulukuussa alkaneiden ennätyspakkasten vuoksi Suomi joutui lähes täysin eristyksiin muista länsivaltioista. Alkuvuodesta 1940 yhtiön myyntiosaston oli onnistunut varmistaa noin 15 000 tonnin rahtikuljetus ulkomailla. Osa paperierästä oli jo lastattu, kun väylät jäätyivät umpeen. Lukuunottamatta yksittäisiä tavaratoimituksia Tukholmaan oli meritie poikki koko talven. Vasta huhtikuussa laivaliikenne pääsi taas käyntiin.

Painopiste paperista ammuksiin

Marraskuun 29. päivänä 1939 solmivat puolustusministeriön sotatalousosasto ja Kymen Osakeyhtiö, Kuusankoski, hankintasopimuksen, jonka nojalla yhtiö sitoutui koneistamaan 5 000 kappaletta 76 mm kanuunan ammuskuoria 110 markan kappalehintaan. Ensimmäinen 1 000 kappaleen erä sovittiin toimitettavaksi ministeriölle seuraavan vuoden helmikuun puoleen väliin mennessä.

Yhtiön talvisodan aattona vastaanottama ammustilaus oli

määrältään vaatimatonta ja sen toimitusaika pitkä. Kyseinen hankintasopimus asettuu näin ollen tukemaan sitä historian tulkintaa, jonka mukaan Mainilan laukauksista ja muista paenteisista tapahtumista huolimatta Suomessa jaksettiin uskoa rauhan säilymiseen.

Täysin valmistautumattomia kriisin puhkeamiseen ei sentään oltu. Puolustusministeriön sotatalousosasto oli 30-luvun lopulla tiedustellut maamme teollisuuslaitosten halukkuutta sotatarviketuotantoon ja saanut yli 500 myönteistä vastausta. Hallituksessa esiintyneiden hankintapolitiittisten erimielisyyksien ja määrärahojen niukkuuden vuoksi teollisuuden liikekannallepanoa lykättiin kuitenkin niin pitkälle, että sota oli jo ehtinyt alkaa.

Kymintehtaan amussorvaamon pohjapiirros oli valmiina jo vuoden 1939 alussa. Suunnitelman mukaan Kotiharjun alla sijaitsevaa väestön-suojaa tuli laajentaa siten, että luolan lattiapinta-alaksi muodostuisi noin 300 m². Sorvit, pora- ja jyrskoneet oli määrä pääosin lainata Kuusankosken tehtaiden korjauspajoilta, sähköverstaista sekä ammattikoululta.

Joulukuun 1. päivänä saatiin Kymintehtaan korjauspajaan määräys siirtyä välittömästi 0,5

kilometrin päässä sijaitsevaan kallioluolaan. Koneita ryhtyi asentamaan paikoilleen 54 miestä. Töitä tehtiin kahdessa vuorossa vuorokauden ympäri.

Tykinammusten koneistus pääsi Kymillä alkuun vasta joulukuun 18. päivänä. Syynä tähän oli sotatalousosaston tarveainetoimitusten viivästyminen. 30-luvulla Suomessa maanpuolustukseen myönnettujen määrärahojen niukkuus oli aiheuttanut sen, että sotatarviketeollisuudelle välttämättömät raaka-ainevarastot olivat rauhan aikana jääneet hankkimatta.

Heti joulukuun alkuvuikkoina kävi selväksi, etteivät maamme ammuspuristamat kykenisi valmistamaan kranaattinkuoria riittävästi koneistusta varten. Jotta Kymen amussorvaamon toiminta olisi turvattu jatkossakin, ryhdyttiin Kymintehtaan ja Voikkaan konepajoissa itse tekemään ammuskuoria terästangoista poraamalla. Joulukuun 20. päivänä Kymen Osakeyhtiö tiedotti päätöksestään sotatalousosastolle: "...terästankojen saapumisen jälkeen aikaa voittaaksemme, heti ryhdymme niiden valmistukseen k.o. tarkoitusta varten. Hintatarjouksemme tullemme mahd. pian lähettämään Teille. Toivoen Teidän hyväksyvän yllämainitut toi-

Muisto Niemi

kevään sairastumiseensa asti.

Niemen ensimmäinen rakennusprojekti oli Verlan vesi-voimalaitos. "Voikkaan voimalaitos on ollut omalla kohdalla suurin ja pitkäaikaisin työmaa", hän toteaa.

Vuosikymmenien aikana hän on toki ollut mukana muissakin suurissa rakennushankkeissa, kuten mm. Kymin sellun valkaisuainojen remontissa, kaukolämpöputkistojen rakentamisessa, Kuusanniemen selutehtaan rakentamisessa sekä Voikkaan PK 18:lla. "Oma vaativuutensa on ollut kaikissa hommissa ja usein on ollut vielä kiire päällä."

Ilmari Niemi kertoo, että raudoittajan tehtäviin kuuluu rakennuksella tarvittavien rautojen valmistaminen piirustusten mukaan. "Tarkka siinä pitää olla. Vaikka sanotaan, että raudoittajan milli on tuuma, niin kyllä rautojen on sovittava tarkasti muotteihinsa."

Niemi myöntää raudoittajan työn olleen käsityötä, sillä ainoastaan paksummat raudat vievät konetaivutukseen. Työvälineistä Niemen 35-vuotisella raudoittajan uralla muuttui ainoastaan sitomakoukka.

Kovan työnteon vastapainoksi Ilmari Niemi kertoo harrastaneensa mielellään urheilua 1948-60. Vahvat lajit olivat kiekko ja kuula, joissa hän heitti useita mestaruuksia yhtiön kisoissa.

Mokkamylläri ja vööri

Maatyömieheksi Multamä-

tiin, ja se tuli noominkin tietoon. Asia sovittiin, mutta ilman rangaistusta nuorukaiset eivät päässeet: hyväntekeväisyyskassaan piti maksaa kuukauden palkasta iso osa.

Verlan pahvitehtaalle kuorijan tehtäviin sirkkelille hän meni keväällä 1946. Työ oli kaksivuorotyötä. "Joskus oltiin päivätoissa, lastattiin Selänpään asemalla pahvia ja tehtiin tietöitä. Tein minä siellä urheilukenttääkin."

Tuona aikana hän kävi myös vihillä Helgansa kanssa. "Verla oli hiljainen ja kiva paikka. Me asuimme tehtaan asunnossa, Seuratalon vieressä. Taloa sanottiin Tupsulan kasarmiksi."

"Oma vaativuutensa kaikissa hommissa"

Kuusankoskelle Ilmari Niemi muutti vuonna 1954. Työosastoksi tuli Kymin rakennusosasto, jossa hän työskenteli

menpiteemme..."

Ei ole epäilystäkään, etteikö sotatalousosasto vallitsevassa tilanteessa olisi hyväksynyt Kymin oma-aloitteista toimintaa. Kenttätyökistön, puolustuksemme selkärangan, ampumatarviketilanne oli lohduton. Samanaikaisesti kun vastapuoli vyöryi eteenpäin materiaali- ja mies-voimansa turvin, joutuivat suomalaiset säännöstelemään ammuksiaan laukaistavaksi vain kaikkein tärkeimpiin kohteisiin.

Tammikuun 1940 alkupäivinä vastaanotti Kymin Osakeyhtiö seuraavansisältöisen kirjeen: "Sattuneesta syystä kehoittaa puolustusministeriön sotatalousosasto Teitä pitämään toistaiseksi ammuskuorien koneistuksen tehtaallanne niin suurena kuin se suinkin on mahdollista riippumatta voimassa olevien sopimuksien suuruudesta. Sotatalousosasto toivoo Yhtiönne tekevän kaikkensa koneistustehon kohottamiseksi."

Kymintehtaan ammusorvaamon tuotantoa laajennettiin vuoden alussa merkittävästi. Kun työntekijöitä tammikuun 1. päivänä oli 93, oli heidän lukumääränsä kuukauden päivät myöhemmin jo 150. Valtaosa kallioluolassa työskennelleistä oli tilapäisessä työsuhteessa olevia paikkakuntalaisia. Sarjatuotannon yksin-

kertaisuus mahdollisti koulutamattomien poikien ja naisten palkkaamisen. Tammi-helmikuun vaihteessa yli kuusikymmentä 15-19-vuotiaasta nuorukaista ansaitsi itselleen taskurahojen aareissa.

Sotatalousosasto teki Kymille tammikuun viimeisenä kaksikuuta tilausta: 40 000 kappaletta terästangosta porattuja 76 mm ammuksen raakakappaleita sekä 28 000 kappaletta 76K ammuskuoria koneistettuna. Tämä sopimus oli jatkoa marraskuussa tehdylle 5 000 koneistetun ammuskuoren tilaukselle, jonka toimitusaikataulu sota nopeutti niin, että tilaus saatiin täyteen ja helmikuun ensimmäisellä viikolla sopimuksessa mainitun takarajan, huhtikuun 15:nneen sijaan.

Kymintehtaan ammusorvaamossa päästiin normaali-tuotantoon helmikuun puolivälissä. Tällöin työt pyörivät kolmessa vuorossa. Kuoren raakakappaleista ei pulaa oltu kärsitty sen koommin, kun omat konepajat olivat ryhtyneet niitä poraamaan. Sen sijaan sotatalousosaston raaka-ainetoimitukset aiheuttivat edelleen ongelmia.

"Täten ilmoitamme, että olemme jo 5 päivää olleet ilman pohjatulppa-aineita..." (Kymin Oy:n kirje sotatalousosastolle, 17.2.1940) "TOIMIT-

Erolinilla pisin palvelusaika Suomessa

Pitkällä palvelusajolla on Kymiyhtiössä mittavia perinteitä. Juuri ilmestynyt Guinnessin Suuri Ennätyskirja on noteraannut paperimestari Robert Erolinin (s. 1865) palvelusvuodet Kymillä Suomen ennätykseksi.

Robert Erolin

Erolin palveli yhtiötä kaikkiaan 71,5 vuotta. Hän tuli Kuusankosken paperitehtaalle 11-vuotiaana leikkuukoneen apupojaksi. Jo tätä ennen hän oli kuljettanut kahden vuoden ajan postia silloiselle Kymin (nykyisen Korian) asemalle. Paperitehtaalla Erolin yleni eri vakanssien kautta paperimestariksi. Hän jäi eläkkeelle 1947 ja kuoli 87-vuotiaana 1953. Koko uransa aikana Erolin oli vain yhteensä kahden viikon ajan sairaslomalla.

Erolinin lisäksi Kuusankosken tehtailla on palvellut myös muita henkilöitä poikkeuksellisen pitkän ajanjakson. Kymin

korjauspajan työnjohtaja **Ville Rihulle** (s. 1868) tuli 64 palvelusvuotta, paperityömies **Taavetti Kajanderille** (s. 1870) 58 vuotta ja sähkömies **Matti Sirénille** (s. 1866) 57 vuotta. Monet Verlan museovieraat muistavat myös kertomuksen lajittelija **Maria Mattsonista**, jolle kertyi samassa työssä palvelus-

vuosia 51,5 vuotta. Kaikkiaan on tehty myös muissa maissa. Guinnessin englantilaisen painoksen mukaan pisimmän uran brittiläisessä teollisuudessa teki neiti **Polly Gadsby**, joka palveli samaa yritystä peräti 86 vuoden ajan. Hän tuli työhön 9-vuotiaana ja jäi vuonna 1932 eläkkeelle 95-vuotiaana. Neiti Gadsbyn saavutus ei Guinnessin mukaan ole kuitenkaan vielä maailmanennätys, sillä pisimpään työelämässä on ollut japanilainen **Shigechiyo Izumi** (s. 1865), joka aloitti Isenin sokeritehtaalla rahtia kuljettavien eläinten ajajana vuonna 1872 ja jäi eläkkeelle sokeriruokoviljelijänä 105-vuotiaana vuonna 1970 oltuun työelämässä ennätysluiset 98 vuotta. Herra Izumilla on lisäksi hallussaan maailman virallinen ikäennätys, sillä kuollessaan vuonna 1986 hän oli 120-vuotias. E.N.

taa massaa ja laittaa sinne tarvittavat kemikaalit. Työ oli kolmivuorotyötä. Eläkkeelle hän lähti 65-vuotiaana vuonna 1967.

keen vuonna 1915 tullut Ilmari Niemen isä, Muisto Niemi, teki maanviljelystöitä vuoteen 1952 asti, minkä jälkeen hän muutti Kuusaalle ja tuli paperitehtaalte töihin.

Paperitehtaalla hän toimi ensin mokkamyllärinä, joka jauhoi 'myllylle' tuotuja paperikotteja. Myöhemmin hän yleni ammatissaan ja pääsi vööriksi, jonka tehtäviin kuului valmis-

tehtaiden palveluksessa olleiden miesten muistolle, jotka antoivat henkensä isänmaan puolesta "ketään erikseen nimeämättä ja ketään unohtamatta."

Syyskuun 28. päivänä 1958 yhtiön hallituksen puheenjohtaja, varatuomari **C. J. Ehrnrooth** paljasti Ekholmintien ja Marskinkadun kulmaukseen pystytetyn akateemikko Waino Aaltosen patsaan "Läpi tulen".

"Kymin Osakeyhtiön hallituksen puolesta luovutan tämän muistomerkin Kuusankosken tehtaiden hoitoon. Muistuttakoon jalustaan kirjoitetut vuosiluvut 1939-1944 meitä ja jälkipolvia raskaista, mutta kunniakkaasti kestetyistä kohtalonvuosista, olkoon tunnus Pro Patria himmentymättömänä ohjeenamme ja valakoon tulen liekkien läpi voittoa astuva nuorukainen kansaamme sitä päättäväsyyttä ja kestävyyttä, jota tarvitsemme rakentaessamme tätä rakasta isänmaatamme."

Kiitän saamastani avusta keskusarkiston henkilökuntaa sekä haastattelemani henkilöitä.

Pia Lindroos

TAKAA HETI VÄHINTÄIN 6 000 KPL KUPARIJOHTORENKAITA" (Kymin Oy:n sähkösanoma sotatalousosastolle, 20.2.1940)

Pyynnöistä huolimatta raakakappaleita ei kuitenkaan saatu ajoissa, ja ammuskuorten koneistus jouduttiin keskeyttämään helmikuussa yhdeksäksi vuorokauksi.

Maaliskuun alussa Kouvolan teollisuusalueen ja Kymintehtaan konepajan päällikkö Ernst Alander sai hälytyksen lähteä Helsinkiin.

Siellä meillä oli teollisuuspiirin kokous, jossa tehtiin päätös Kymin ammusorvaamon evakuoinnista Äänekoskelle. Täytyy sanoa, että oltiin ihmeen optimistisia tulevaisuuden suhteen, kun ajattelee, että vihollinen oli jo melkein Viipurissa. Kymillä ryhdyimme valmistelemaan siirtoa, mutta eihän siinä puuhassa keritty alkua pitemmälle, kun tuli rauha ja sen myötä muuttui kaikki."

Neljän sotakuukauden aikana Kymintehtaan konepajan ammusorvaamo koneisti 76K ammuksia seuraavasti: joulukuussa 285, tammikuussa 4 337, helmikuussa 7 819 ja maaliskuussa 10 966 kappaletta.

"...ja ketään unohtamatta"

Sodan alkuvaiheessa Kuu-

sankoskella pelättiin, että paikkakunnan suuret tehtaot houkuttelisivat viholliskoneita puoleensa. Insinööri Alander muistelee, miten hänen vaimonsa ja muutaman vuoden vanhat kaksospoikansa siirrettiin muiden yhtiöläisperheiden kanssa tehdasalueen ulkopuolelle Eerolan kartanon suojiin.

Parin minuutin katkonainen sireenin vihellys keskeytti työnteon tehtailla harva se päivä, mutta useimmat koneet olivat vain läpilentomatalla. Kouvolan kauppala ja rautatieverkosto pommitettiin sodan aikana yli 30 kertaa, mutta kuin ihmeen kaupalla Kuusankosken tehtaot selvisivät talvisodasta lähes vaurioitta. Voikkaalla sattui kolme ilmahyökkäystä, Kymintehtaan asemalla ja Keltin voimalaitoksella kummassakin yksi. Keltin kärsimät vahingot arvioitiin 185 000 markaksi ja Kymintehtaan radan korjauskulut noin 5 000 markaksi. Kaiken kaikkiaan materiaaliset menetykset olivat mitättömiä, sillä pommit tuhosivat pääasiassa vain vanhoja puurakennuksia. Sen sijaan Voikkaan pommituksissa menetettiin viisi ihmishenkeä.

Kuusankosken tehtailla lähti rintamalle lähes tuhat miestä. Heistä 43 ei palannut takaisin.

Yhtiö halusi sotien jälkeen osoittaa kunnioitustaan niiden

Haastattelu: Pia Lindroos
Kuvat: Tuomo Pitkänen

EI HOMMIEN HOITO HUNNINGOLLA OLE, MUTTA TE

Jämäkämpä ote työs

Marraskuun Uutiskymiä hallitsivat nimitysuutiset. Sellaiseksi voi tavallaan luokitella tämänkin: työsuojelun pienryhmät aloittavat toimintansa työpaikoilla 1.1.1990 alkaen. Samalla tähän asti työsuojeluasioita työpaikalla hoitanut toimikuntajärjestelmä siirtyy eläkkeelle 59 palveluvuoden jälkeen.

Millaiset ovat työsuojelupäällikkö Pentti Pasasen ja työsuojeluvaltuutettu Erkki Mukkilan jäähyväiset toimikunnille ja millä mielellä he toivottavat pienryhmät tervetulleiksi taloon?

Kymillä on toiminut työsuojelutoimikuntia vuodesta 1930 lähtien. Lakisääteistä keskustoimikunta lukuun ottamatta niistä luovutaan nyt vuoden vaihteessa ja työsuojelussa siirrytään pienryhmätyöskentelyyn. Miksi toimikunnat kokevat näin tylyn kohtalon, työsuojelupäällikkö Pentti Pasanen?

Tähän asti meidän on pitänyt paimentaa toimikuntien työskentelyä. Kirjallinen kutsu siitä, milloin kokoonnutaan ja mitä käsitellään, on lähtenyt jäsenille täältä meidän toimestamme. Kokouksissa on muodostunut käytännöksi, että puheenvuoroja käyttävät vain toimikunnan puheenjohtaja, joka meillä on perinteisesti ollut työnantajan edustaja, valtuutettu ja työsuojelupäällikkö tai -teknikko. Varsinaisilta asiamiehiltä ovat puheet jääneet vähiin.

Toimikuntia on turhaan kuormitettu sellaisilla asioilla, jotka tulisi päivittäin hoitaa pois tieltä suoraan työpaikalla. Toisaalta yksinkertaisissakin asioissa päätöksentekoa pitkitetään. Sen henkilön, joka osastolla istuu rahakirstun päällä pitäisi reilusti sanoa, mikäli aloitetta ei aiota toteuttaa eikä antaa sen vuositolulla pyöriä pöytäkirjoissa.

Edellä kerrotusta päätellen kymiläiset ovat työlästyneet toimikuntiinsa. Onko nyt syytä odottaa, että he jaksaisivat innostua työsuojelun pienryhmistä?

Kyllähän sitä pelätään, ettei pienryhmätyöskentely kitkatta lähde liikkeelle. Olenkin mona kertaa sanonut, että työsuojeluosaston ja -valtuutettujen on potkittava ryhmien jäseniä persuksille, että saadaan heidät pyörittämään tätä toimintaa.

Kokoonkutsujana ryhmässä on työnantajan edustaja, mutta kokousaloite voi tietenkin lähteä keneltä tahansa ryhmän jäseneltä. Utta on nyt se, että jatkossa kutsuja kirjoittaa ryh-

män vetäjä, ei tämä meidän työsuojeluosastomme.

Mistä pienryhmäajatus on lähtenyt liikkeelle?

Tähänastinen toimikuntatyö on leipiinnyttänyt kymiläiset niin, että jonkinlaista piristysruisketta tarvitaan nyt työsuojeluun. Joissakin pienissä tehtaissa on tätä uutta systeemiä jo pyöritetty. Ensi vuoden alusta lukien monessa metsäteollisuuden tuotantolaitoksessa siirrytään pienryhmätoimintaan. Paperiliittokin on suhtautunut myönteisesti systeemin uudistukseen.

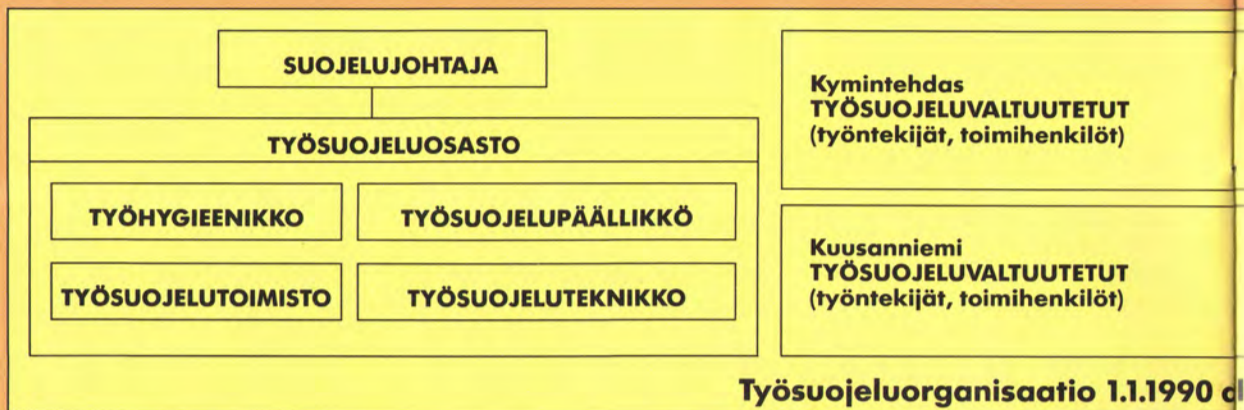
Mitä tehtäviä pienryhmille sitten siirtyy 1.1.1990 alkaen?

Työsuojeluosasto haluaa nyt päästä holhoojan roolistaan kerralla eroon. Pienryhmät pitäisi totuttaa ja kouluttaa siihen, että tapaturmien tutkiminen ja työsuojeluasioiden hoito on heidän tehtävänsä.

Kun joku liukastuu tehtaalla, niin kyllä minulle ainakin heti tulee mieleen kysymys, että miksi jalka lipesi. Eihän meillä ukot ja akat saa noin vain kaatuilla, täytyyhän siihen olla joku syy. Jos sitten vettä tai lipeää löytyy lattialta, niin jäljitetään, mistä se on sinne tullut. Pienistäkin tapaturmista saa hyvin helposti ja yksinkertaisesti tehtyä selvityksen. Siinä on pienryhmille tehtäväkenttä.

Kymillä sattuu noin 350 työtapaturmaa vuodessa eli pyöreästi yksi per päivä. Onko tarkoitus, että pienryhmät tutkivat ne kaikki?

Ei ole mitään mieltä ryhtyä tutkimaan sellaisia tapaturmia, joissa esimerkiksi tikku meni sormeen tai puukko viilsi haavan. Joku järkihän siinä pitää olla mukana. Kaikista tapaturmista 38 prosenttia on näitä nolla-tapauksia, joissa ei ole paljon tutkittavaa. Toisaalta, kun kyseessä on vakava tapaturma tai "vähältä piti" -tapaus,

Työsuojeluorganisaatio 1.1.1990 alkaen

Pentti Pasanen: "Puhtaita papereita ei ole juuri kellään."

niin meidän osastomme on velvollinen puuttumaan tilanteeseen.

Ryhtyvätkö pienryhmät myös ajamaan eteenpäin työsuojelualoitteita, esimerkiksi keskuskonttorin ilmaston parantamista?

Ensi vuoden alusta lukien voi konttorihallinnon pienryhmää lähestyä sen asian tiimoilta. Kyllähän se tiedetään, että ilmasto on siinä talossa ollut ongelmana jo pitkään. Toisaalta tämäntyyppisille työsuojeluasioille ei vielä osata panna tarpeeksi painoa. Professori Jorma Saari, joka on yksi Suomen työsuojelun guruista, on sanonut, että työpaikan tärkein voimavara on ihminen. Näin ollen on pidettävä huolta ihmisestä ja hänen työympäristöstään, johon ilmasto kuuluu hyvin olennaisena osana. Nyt kun rakennetaan hallia uudelle paperikoneelle, tulee tämänkin puoli kuntoon, mutta silloin 30-luvulla, kun keskuskonttori pantiin pystyyn tilanne ja vaatimukset olivat vielä toisenlaiset. Ilmastointihankkeen ajaminen rakennuksen vuosikorisbudjettiin lankeaa nyt pienryhmän ja työsuojeluvaltuutetun tehtäväksi. Voisihan hankkeen toteuttaa esimerkiksi kerros per vuosi vauhtia. On-

gelman mittakaava ei ole mikään pieni, työskenteleehän rakennuksessa puolisentoista sataa työntekijää. Mutta kuten Jorma Saari sanoo, nykypäivänä ei vielä osata tarpeeksi huomioida työympäristön merkitystä.

Olisiko tarpeellista pienryhmien kouluttamisen ohella pyrkiä yleisesti koulumaan kymiläisten työsuojeluasenteita?

On valitettavasti sanottava, että työsuojeluasioissa ei puhtaita papereita ole juuri kellään. Toisaalta pahat työturvallisuusriskit on työpaikoilta mahdollisuuksien mukaan poistettu. Tehokkaalla työnopastuksella ja ammattiin kouluttamisella opetetaan työntekijät tuntemaan jäljelle jäävät vaaratekijät.

Siitä huolimatta etenkin rakennusprojektien porukoista löytyy aina sellaisia kavereita, jotka kiireesti kiskovat kypärää päähän, kun näkevät, että Pasanen tulee. Kerran, kun minua oikein raivostutti, menin sanomaan tällaiselle "sankarille", ettei minun takiani tarvitse suojautua, en minä sinua päähän lyö. Jos et pidä kypärää muulloin päässä kuin silloin, kun minä täällä liikun, niin sinulla on jo valmiiksi vikaa korvien välissä. Totuuden nimissä on

valitettavasti myönnettävä, että kyllä Kymin omissakin porukoissa riskejä otetaan.

Voitaisiinko työpaikalla mennä samanlaiselle sanktiolinjalle kuin tieliikenteessä, jossa kypärättä ajavalle moottoripyöräilijälle rapsautetaan sakot?

Lain mukaan työntekijää ei voi rankaista. Sen sijaan työnjohto joutuu vastuukysymyksissä ongelmalliseen välikäteen. Jos työntekijä tekee kypärättä töitä ja projektissa murikka putoaa päähän, niin se onkin pomo, joka siinä joutuu parketille vastaamaan valvontavirheestä. Äärimmäisenä keinona voidaan tietysti nojautua työopimuslain pykälään, jonka mukaan työnantaja voi purkaa työopimuksen, mikäli työntekijä ei noudata hänelle annettuja ohjeita. Sille linjalle olisi ikävä mennä.

Entä millaista asennekasvatusta työsuojeluasioissa kaivataan työnantajaporuissa?

Työnantajaporukka ei tunnu käsittävän, kuinka paljon työtapaturma oikein maksaa. Vain se onkin ruveta laskemaan. Ensinnäkin onnettomuutta seuraa usein tuotanto-
seisokki, jolloin porukan parikymmentä miestä seisoo ympärillä ihmettelemässä, että miten kukaan tuossa noin kävi. Sitä on maksettava potilaan ja sijaisen palkka plus tietysti nämä pakolliset vakuutusmaksut ja muut. Jos vielä arvioidaan, mitä tällaiset vakavat tapaturmat aiheuttavat yhteiskuntaan päin, niin siinä helposti saadaan tuollainen kymmenen miljardin kustannus vuosittain. Firmsissa ja työyhteisöissä ei osata vielä ajatella asiaa sillä lailla. Kunhan vain paperia tehdään, niin se riittää meille.

Nyt tuotantoyksikön on aika oppia käsittelemään ja hoitamaan työsuojelukysymyksiä osana jokapäiväistä tuotantoprosessia.

EHOSTAAKIN SITÄ VOI suojeluun

TYÖSUOJELUASIAIN KESKUSTOIMIKUNTA

- työnantajan edustajat
- teknisten toimihenkilöiden edustajat
- työntekijöiden edustajat

TYÖSUOJELUN PIENRYHMÄT (27 kpl)

- työnantajan edustajat
- teknisten toimihenkilöiden edustajat
- työntekijöiden työsuojeluasiamiehet

kaen

ERKKI MUKKILA:

Asennemuutosta tarvitaan

Työsuojeluvalluutettu Erkki Mukkila, työpaikkojen työsuojelutoimikuntien pian siirtyessä historiaan, millaisen arvosanan antaisitte niiden viimeaikaisesta työstä?

Tähän asti työpaikkaorganisaatiota edustava toimikunta on pitänyt yhteisen kokouksen jossakin kokoushuoneessa neljä kertaa vuodessa.

Kokouksen esityslistalla olevat asiat ovat kerta toisensa jälkeen olleet samoja. Työntekijäjäsenten aloitteellisuudesta on riippunut, onko kokous ollut 15 minuutin läpihuutojuttu vai onko esiin tullut todellisia ongelmia ja vaatimuksia.

Ovatko asiamiehet yleensä olleet aktiivisia?

Eivät ole, ja se johtuu siitä, että toiminta on mennyt asioiden rutiininomaiseksi kirjaamiseksi. Useimmat toimikunnassa istuvista eivät edes tiedä, mistä ongelmasta on kyse puhumattakaan, että he olisivat käyneet katsomassa kyseistä työkohdetta. Kuitenkin kaikkien edustajien pitäisi tiedostaa tapaturmavaara. Erityisesti tämä koskee asiamiehiä, joiden tulisi myös varottaa omaa työporukkaa.

Pahinta on se, että kokoustoiminnan välillä ei tapahdu mitään. Jos työpaikan lattiaan on putken viennin takia porattu reikä, joka töiden päätyttyä on jäänyt peittämättä, vartutaan toimikunnan kokousta asian viemiseksi sinne. Työntekijä, joka reiästä tietää, on päivittäin puheissa työnjohtajan kanssa, joka voisi asian korjata,

Erkki Mukkila: "Nyt pannaan porukka töihin."

mutta siitä ei keskustella. Homma pitäisi saada toimimaan niin, että asiamies kertoo välittömästi asiasta työnjohtajalle, jolloin tämä pistää lankun reiän päälle. Niinhän homma hoituisi, jos asiasta vain puhutaisiin.

Ensi vuoden alusta lähtien Kymillä toimii 7 toimikunnan sijaan 27 pienryhmää, mutta muuttuuko muu kuin lukumäärä ja nimi? Eikö ole vaarana, että edustajat tulevaisuudessa nuokkuvat pienryhmän kokouksissa?

Pienryhmässä ei nojata mihinkään säännönmukaiseen koko-

ukseen. Itse asiassa kokouksia ei olekaan, vaan niiden sijasta työpaikalla tehtävä tarkastuskierros. Ainoastaan kun vakava tapaturma pitää selvittää juurta jaksain, voi pienryhmä kokoontua neuvotteluhuoneessa, muulloin se on siltä kiellettyä. Pääsääntöisesti ongelmia mennään pohtimaan suoraan paikan päälle.

Kuten tähänastiset toimikunnat pienryhmät muodostuvat työntekijöiden ja teknisten toimihenkilöiden sekä työnantajien edustajista. Nimensä mukaisesti ne kuitenkin ovat kooltaan pienempiä kuin toimikunnat. Miten on, heikkenekö luottamuselinten edustavuus jäsenmäärän vähetessä?

Tähän mennessä on jo selvästi ollut nähtävissä, ettei perseiden paljous välttämättä merkitse toiminnan tehokkuutta. Ideana onkin ollut muodostaa mahdollisimman pieniä ryhmiä, jotka toimiakseen vaativat kaikkien osapuolten läsnäoloa. Pienryhmän jäsenten on tunnettava toisensa, sehän on itsestään selvää. Lisäksi työporukan on tiedettävä oma asiamiehensä sekä missä ja milloin hän on tavattavissa.

Pienryhmille ei ole säädetty määräaikaista kokoontumisvelvoitetta. Kuka ryhmän jäsenistä päättää siitä, milloin kokoontutaan?

Kutsun esittäminen kuuluu työnantajan edustajalle, joka on myös ryhmän vetäjä. Käytännön syistä voitaisiin sopia, että tarkastuskierros järjestäisiin noin kerran kuussa. Kokoontumisajankohdan määräävät viime kädessä kuitenkin asiat, jotka esiin tullessaan vaativat ryhmän johtajan kutsuun joukon koolle niitä selvittämään tai saavat työntekijän esittämään työnantajalle, että siellä ja siellä olisi tarkastuksen paikka. Näitä asioita on yleisesti ottaen kolmenlaisia: tapaturman tutkiminen, työsuojeluongelma, joka aiheuttaa tapaturmavaaran sekä työpaikalla tapahtuvasta muutoksesta (esim. koneeseen tai työtehtävään tehtävästä uudistuksesta) aiheutuva tarkastus-tarve.

Tulisiko pienryhmän kokoontua aina tapaturman tapahduttua työpaikalla?

On tapaturmia, jotka eivät välttämättä vaadi sen hetkistä huomiota. Esimerkiksi liukastuminen, jolle ei näy ulkoisia syitä ja joka ei aiheuta poissaoloa työstä, voidaan tapaturman tapahduttua kuitata täyttämällä sisäinen tapaturmailmoitus. Tieto siitä jää kuitenkin pienryhmän vetäjälle talteen ja asia otetaan esiin, kun ryhmä esimerkiksi kerran kuussa tekee tarkastuskierroksen. Vakavan tapaturman kohdalla laki kuitenkin määrää, että se on tutkittava heti.

Oma luku sinänsä ovat "vä-

hältä piti" -tapaukset. Koska on vaikea määritellä, miten vakavalta tapaturmalta säästytään, jokainen tapaus on tutkittava. Pienryhmien tehtävä on ratkoa asia ja tehdä muistio siitä, miten vaaratilanne jatkossa vältetään.

Kannattaako ryhmän ylipäätään uhrata aikaansa pieniin liukastumistapauksiin? Eikö pikemminkin tulisi keskittyä vakavampien tapaturmien ehkäisyyn?

Niin työnantajilla kuin -teki-jöilläkin on yleisesti sellainen käsitys, ettei pienille tapaturmille voi mitään. Niitä vain sattuu, kun on sattuaakseen. Tapaturmien vaikeusaste on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna vähentynyt, mutta lukumääräisesti ne ovat pysyneet ennallaan. Yhä useammin työpaikalla sattuu pieniä tapaturmia, joihin puuttuminen ei vaadi suuria toimenpiteitä eikä investointeja. Tarvitaan vain määrätynlainen asennemuutos, jossa myönnetään, että liukastumistakin voi jollakin tavoin yrittää ehkäistä.

Toimikuntatyöskentelyn ongelmat tuntien onko realistista odottaa, että tällainen aktiivisuutta vaativa pienryhmätoiminta lähtisi pyörimään?

Ei se ole realistista. Eihän se tietenkään voi yhtäkkiä lähteä toimimaan, kun mitään koulutustakaan ei ole annettu. Tois-taiseksi kaikille pienryhmän osapuolille on epäselvää, miten hommaa oikein pyöritetään. Ensimmäiset kokoontumiset joudun todennäköisesti päällikön kanssa yhdessä vetämään. Joskus helmikuun alussa on tarkoitus saada uusien pienryhmien jäsenistö koolle. Silloin käydään esimerkinomaisesti läpi joku työsuojeluongelman ratkaisu sekä tapaturman tutkimustilanne. Ongelman selvittämiseksi ryhmän jäsenten on perehdyttävä tapaturmatilanteeseen ja -kohteeseen sekä itse mentävä paikan päälle. Pienryhmäidea on sisäistetty silloin, kun edustajat ymmärtävät, että tapaturmatilanne vaatii muutakin kuin vain sisäisen tapaturmailoituksen täyttämisen. Se vaatii nimenomaan ryhmän toimenpideehdotuksen siitä, miten tapaturmavaara työpaikalta poistetaan.

Nyt on koko ajan puhuttu pienryhmien toiminnan tehostamisesta ja asiamiesten aktivoinnista. Entä suurin osa kymiläisistä eli pienryhmien ulkopuolelle jäävät työntekijät - pääsevätkö he edelleen työsuojeluasioista kuin koirat veräjältä?

Työntekijät, jotka ovat toistuvasti korottaneet äänensä työsuojeluasioissa, ovat saattaneet saada nurisijan ja narisijan nimen työpaikalla. Se on väsyttänyt heidät. Vaikka työsuojelu-aloitteita voi hyvin tehdä myös

nimettömänä, on koettu helpommaksi soittaa valtuutetulle, että pistähän Eki asiat kuntoon. Ollaan tavallaan huomioitsijoita, jotka eivät itse toimi, vaan ilmoittavat asiasta edelleen.

Tähän juuri haluan muutosta ja aion sen toteuttaakin. Jatkossa kun joku ottaa minuun yhteyttä, käännyin heti työpaikan pienryhmän puoleen. Tarkoitukseni on saattaa työntekijä, jolla ongelma on tiedossa, yhteen kyseisen ryhmän kanssa. Joukolla asia sitten voidaan selväksi. Nyt siis pistetään porukka töihin.

Jos työsuojeluasiat vastaisuudessa hoidetaan suurelta osin suoraan työpaikalla, mitä tekee työsuojeluvalluutettu toimistossaan?

Valtuutetulle jää ratkaisumallien etsiminen työsuojeluongelmiin. Hänen tulee hankkia tietoja aiemmista vastaavanlaisten ongelmatilanteiden ratkaisuista, pitää yhteyttä muihin työpaikkoihin, tutkimuslaitoksiin ja viranomaisiin sekä huolehtia siitä, että tilanteet korjataan normistojen ja lain vaatimusten puitteissa. Kun pienryhmä ratkaisee ongelman työpaikalla, tulee valtuutetun tutkia tilannetta kokonaisuutena eli miten ratkaisu vaikuttaa työpaikan ulkopuolella olevien henkilöiden ja osastojen tehtäviin.

Työsuojelutoimikunnat kokoontuivat Kymillä lähes kuuden vuosikymmenen ajan. Tuleeko pienryhmistä yhtä pitkäikäisiä vai onko toimintaan odotettavissa lisää muutoksia 1990-luvulla?

Tavoitteena on päästä myös työsuojeluasioissa luottamusmiesomaiseen organisaatioon ja toimintaan, jossa työntekijä, työnjohto ja työnantaja neuvottelussa pääsevät yksimielisyyteen asioista ja sopivat niiden toteutustavoista ja toteutusaikataulusta.

Jos tarkastellaan asiaa vielä pitemmällä tähtäyksellä on tavoitteena luottamustoimien jonkinasteinen yhteensulauttaminen. Tilanne työpaikoilla muuttuu yhä monimutkaisemmaksi. Meillä on työsuojeluasiamiesten lisäksi luottamusmiehiä, yhteistoimintalain määrittelemien neuvottelutoimikuntien valtuutettuja, aloitetoimikuntien jäseniä ja tulevaisuudessa valitaan edustusto myös henkilökuntarahastoihin. Toiminta työpaikalla on hajaantumassa siinä määrin, että se alkaa uuvuttaa. Päämäärät hämärtyvät ja toimitaan vain pelkän edustuksellisuuden vuoksi. Senpä vuoksi toivon, että tulevaisuudessa päästään yhdistämään toisiaan lähellä olevia toimintoja siten, että samassa tilaisuudessa puhutaan työntekijöiden, työnjohtojen ja työnantajien kesken esimerkiksi työsuojelu- ja työsuhte-asiat kerralla selviksi.

Pitkän muutoksen myötä laskusta tullut pehmeä

Voikkaan tehdas, tuolloin Tampereen Kattohuopatehdas Osakeyhtiö liitettiin Kuusankoskella toimivaan Kymmin Osakeyhtiöön vuonna 1904 eli 85 vuotta sitten. Ensimmäisen vuoden alusta lukien kuusalaisten Kymi ja Voikkaan tehdas kuuluvat jälleen muodollisesti eri yhtiöihin.

Miltä tuntuu voikkaalaisista nyt, kun he virallisesti kuuluvat Kaukas Oy:öön? Kiertokysely toi ilmi pyöreän myönteisiä kannanottoja, joskin myös haikeutta.

■ Johtaja **Pekka Holm**, joka vastaa Voikkaan liiketoiminnan kehittämisestä, uskoo ettei yhtiöittäminen paljoa muuta keskinäisiä suhteita.

"Kovin leikkaus tapahtui silloin, kun ryhmäjäko tuli voimaan. Tämä on vain sen lopuosaattamista."

"Toivon, että hyvät välit ihmisten kesken säilyisivät jokapäiväisessä kanssakäymisessä myös tulevaisuudessa, olemme edelleenkin kaikki osa Kymmene Oy:tä."

Pekka Holmin mukaan aika yhtiöittämiselle on sikäli otollinen, että Voikkaan tehdasta on

päästy monilta kohdilta kohtamaan ja vuosituotantoennätyksiä on tehty monella koneella.

■ "Kun vanha Kymi häviää Voikkaan kuvasta, on ilmassa tietynlaista haikeutta. Onneksi liikemerkki kuitenkin säilyy samana", toteaa Paperiliiton Voikkaan osasto 36:n puheenjohtaja **Risto Kärkkäinen**.

"Olemme nyt uudenlaisen tehdaskulttuurin kanssa tekemisissä. Se vaikuttaa jossain määrin toimintaamme, vaikka asioita pyritäänkin hoitamaan itsenäisesti."

Kärkkäisen mukaan käytännön toiminnassa ei ole näkynyt "erittäin merkittäviä muutoksia". Kuitenkaan esimerkiksi palkanlaskennassa toteutettuja muutoksia hän ei pidä "välttämättä hyvinä".

Sen sijaan uusiin henkilöihin on Kärkkäisen mukaan syytä suhtautua ennakkoluulottomasti. Hän näkee hyvänä senkin, että sosiaaliset asiat hoidetaan pääosin yhteisesti.

"Nimenmuutos tuo hieman epäilyjä, mutta en pitäisi sitä kuolemanvakavana asiana, mikäli tehdasta kehitetään."

Pekka Holm

Risto Kärkkäinen

Urpo Huuskonen

Liisa Sihvola

Veikko Tolvanen

■ Ylempien toimihenkilöiden edustaja **Urpo Huuskonen** toteaa, että yhteiset toiminnot Kymmin kanssa ovat vähentyneet organisaatioiden eriytyessä vuosikymmenien yhteiselon jälkeen.

"Yrityskulttuurierot Kuusankosken ja Lappeenrannan välillä ovat selvät. Aluksi se hämmensi mieltä, mutta uskon, että

tulevaisuudessa nämä erilaiset ajatukset rikastuttavat Kaukas Oy:n toimintaa."

Huuskosen mukaan järjestelyt ovat vaikuttaneet Voikkaan tehtaan toimintaan myönteisesti. Yhteinen ja laaja tuotevalikoima luo hänen mukaansa tulevaisuudessakin kehitykselle hyvät edellytykset.

■ Teollisuustoimihenkilöiden edustaja **Liisa Sihvola** huomauttaa, että tällä hetkellä asiasta on vasta odotuksia, ei vielä kokemuksia.

"Tulevaisuudessa ajatukset ja johtamistavat ovat Lappeenrannasta peräisin eikä enää Kymiltä. Uusi johtajamme kuitenkin totesi, että Voikkaan ei välttämättä tarvitse olla yrityskulttuuriltaan samanlaisen

kuin muun Kaukas Oy:n."

"Toivoisin, että Voikkaan yrityskulttuuri säilyisi eikä tiedonkulku menisi heikompaan suuntaan."

■ "Kun muutos on kestänyt näin pitkään, on laskusta tullut pehmeä", toteaa Teknisten edustaja **Veikko Tolvanen**.

Hänen mielestään tilanne on vaikeasti kuvailtavissa: "Ilmassa on toisaalta lopun tuntua. Esimerkiksi omalla alallani työsuojelussa toiminnat ovat olleet erossa toisistaan jo pitkään."

"Toisenlainenkin ajatus käy mielessä: eihän yhteistyö tähän voi loppua."

Veikko Tolvanen huomauttaa, että Voikkaan eriyttäminen eri ryhmäksi merkitsi jo "hiljaiselosta heräämistä".

"Organisaatio alkoi elää ja tuli investointeja. Tuntui kuin laivaa olisi heiluteltu hitaasti."

Yhtiöittäminen on Tolvasen mukaan vaikuttanut henkilösuhteisiin eri yhtiöihin kuuluvien välillä. "Toivottavasti ei kuitenkaan omaksuta asennetta: nyt on kaikki jyrkästi poikki."

■ Osastokohtaisissa Kymi osaa -tilaisuuksissa pääsi kemianteollisuus aloittamaan vierailukierroksensa sellutehtaalla marraskuun puolessa välissä. Toinen ryhmä klooritehtaan ja peroksidin väkeä pistäytyi sellulla 27. marraskuuta. Sellutehdas on kemianteollisuuden tärkein yhteistyöosasto, sillä se toimittaa sinne sellun valkaisuun tarvittavat kemikaalit.

Kemian Kymi osaa -koulutuksen teoriaosuus saatiin päätökseen jo keväällä. Kerralla puolipäivää kestävä osastovierailut jatkuvat ensi vuoden puolelle.

Noin 15-henkistä joukkoa johtivat kloorilta käyttöinsinööri **Pekka Anttolainen** ja peroksidilta käyttöpäällikkö **Seppo Meriluoto**. Sellun puolesta isännän tehtäviä hoiti tehtaanjohtajan apulainen **Heikki Hyvärinen**.

Sellutehtaan toimistoon koontunut kemian väki sai kuulla yhteenvedon sellupro-

sessista sekä hieman tarkempaa tietoa sellunkeitosta, valkaisuusta, massan varastoinnista, kemikaalien valmistuksesta ja niiden varastoinnista. Tehdaskierroksella käytiin kuorimolla, mänty- ja koivulinjalla, kuivauskoneella ja klooridioksidilaitoksella.

Aamun teoriaosuuden jälkeen tehdaskierrokselle lähtenyt kemian väki vaikutti tyytyväiseltä kuulemaansa ja näkemäänsä. "Mukavaa tutustua osastoihin ja tietää, mihin kloori menee. Tarpeellista koulutusta; tietoa on saanut Kymistä kokonaisuudessaan - ei vain osastokohtaista", kertoi prosessinvalvoja **Juha Nikula**.

Ensimmäistä kertaa sellu-

tehtaalla käynyt prosessinjohtaja **Veikko Niemi** totesi puolestaan, että "aina tästä jotakin mieleen jää". Osastovierailujen hän tuumasi olevan koulutuksessa ehkä parasta antia.

Klooritehtaalla toimistopäällikön ja sihteerin tehtäviä hoitavan **Arja Kurpan** mielestä toimistoväenkin on hyvä tietää, mitä tehtaalla tapahtuu. Hän kertoi, että on kiva saada yleiskuva myös siitä, minkälaisena on jossain toisella osastolla.

Kymi osaa -vieraiden isäntänä toimineen **Heikki Hyvärinen** mukaan vierailujen aikana on saatu hyödyllistä palautetta puolin ja toisin. "Esimerkiksi ensimmäisellä vierailullaan klooritehtaan väki oli valitellut lipeän virtauksen liian suurista

vaihteluista. Asiasta kerrottiin sellun väelle, ja toisen vierailun aikana ongelman todettiin pienentyneen olennaisesti."

Hyvärinen kertoi, että vierailta oli tehdaskierroksella kiinnostanut erityisesti sellun valkaisu ja valkaisu-kemikaalien käyttö prosessissa, kuten mm. hypokloriitin käyttö koivulinjan uudessa valkaisuun, joka valmistuu syksyllä 1991.

"Uuden klooridioksidilaitoksen käyttöönottovaiheen todettiin vaativan erityisen hyvää yhteistyötä, koska vanhaa laitosta joudutaan ajamaan mahdollisimman uuden laitoksen kanssa. Laitoksen tasaisen ajon edellytyksenä on myös kiinteä yhteydenpito sellutehtaille", selvitti Hyvärinen.

KEMIAN VÄKEÄ KÄVI SELULLA

"Aina tästä jotakin mieleen jää"

"Tältä se massa nyt näyttää", kaisulalaitoksella.

Vuoden 1990 verotus

Tammi- ja helmikuussa ennakonpidätys toimitetaan 1989 lopun verokorttiedoilla. Käytettäessä portaikko- tai muuta verokorttia, jossa ennakonpidätys on sidottu tulon määrään, tulojen seuranta aloitetaan alusta. Merkitystä ei ole sillä, minkä verran tuloja on kertynyt vuonna 1989.

Esimerkki: Verokortissa on verotoimiston määräys, jonka mukaan ennakonpidätys on 20 % 60 000 markkaan saakka ja sen yli menevästä määrästä 50 %. Työnantajan on toimitettava ennakonpidätys tammi-helmikuussa 20 %:n suuruisena 60 000 markkaan asti, vaikka palkansaaja olisi ansainnut vuonna 1989 yli 60 000 markkaa.

Uudet vuodelle 1990 määritetyt ennakonpidätysprosentit otetaan käyttöön 1.3.1990, jolloin tulojen seuranta aloitetaan alusta. Uusi verokortti postitetaan palkansaajille tammikuun aikana. Verokortti on toimitettava työnantajalle ensi tilassa. Työntekijät toimittavat verokorttinsa palkkatoimistoon teollisuusoppilaitoksen 2. kerrokseen. Toimihenkilöt toimittavat verokorttinsa Raija Liukoselle, keskuskonttorin 1. kerrokseen.

Voikkaan työterveysasema suljettu

Voikkaan työterveysasema on suljettu muuton takia 8.-10.1.1990. Työterveysasema toimii uudessa osoitteessa, Myllytie 27, 11.1. lähtien.

sittelee Heikki Hyvärinen val-

Ammatit tulivat tutuiksi

Työelämään tutustumisella eli seuraamalla itse työntekoa tehtaalla nuoret tai muut ammatinvalinnan kanssa tekemisissä olevat saavat parhaan ja rehellisimmän kuvan, siitä mitä työ todellisuudessa on. Työelämään tutustuminen, TET, käynnistyi kuluvan vuosikymmenen alussa. Opettajat tulivat siihen mukaan kolme vuotta sitten, ja tänä vuonna ovat ensimmäistä kertaa mukana myös ammatinvalinnan ohjaajat.

Marraskuussa mielikuvia ja vaikutteita kävivät Kymiltä hakemassa kaikkiaan 16 Naukion yläasteen 9-luokkalaista, ammatinvalinnan ohjaaja Päivi Nousiainen Kouvolan työvoimatoimistosta, opinto-ohjaaja Helena Suurmäki Hirvelän yläasteelta ja Kuusankosken ammattikoulun opettaja Kyösti Nyrkkö, joka saapui tänne jo lokakuussa.

Kymin teollisuusoppilaitoksen rehtori Esko Niittymäki selvitti, että Kymillä työelämään tutustumassa olevat peruskoululaiset eivät ole opettelemassa töitä. "Kysymys on siitä, osaavatko he valita oikean ammatin. Opettajat ja ammatinvalinnan ohjaajat puolestaan haluavat saada kuvan paperiteollisuuden työpaikoista pystyäkseen antamaan oikeaa, ajantasalla olevaa tietoa sitä haluaville nuorille."

Niittymäen mukaan on oleellista, että alalle tultaisiin ammattikoulun kautta. Ammattiaineiden perustana olevat luonnontieteelliset oppiaineet eivät kuitenkaan kiinnosta, mikä selvisi Teollisuuden koulutusvaliokunnan viime keväänä teettämässä tutkimuksessa. Tärkeimmiksi koettiin suomen kieli ja peruslasketavat. Työkäisen väestön mielipidettä yleissivistävien oppiaineiden merkityksestä osoitti mm. se, että puunjalostusteollisuudessa keskeiset kemia ja fysiikka eivät kiinnostaneet; sijaluvuksi tulivat 33. ja 29. Samoin tietotekniikka sijoittui kyselyssä vasta sijalle 16. Tutkimukseen osallistui n. 1 200 työssäkäyvää, yli 15-vuotiasta henkilöä.

Peruskoululaiset kävivät katsomassa, mitä kaikkea sellun 3. linjan valvomon monitoreista ja mittareista selviää. Oppaana oli Esko Niittymäki.

Atk ja kunnossapito kiinnostivat

Kunnossapidosta sellutehtaan valvomoon pyrkäneet 9-luokkalaisten olivat varsin tyytyväisiä Kymillä viettämäänsä aikaan. Ensimmäinen viikko oli vierähtänyt atk:n parissa ja toinen kuluisi pääasiassa kunnossapidossa.

Pojat eivät olleet täällä suinkaan ensimmäistä kertaa, vaan olivat jo aiemmin vierailleet luokkansa kanssa PK 8:lla. Kunnossapidosta oli löytynyt jo jollekin mahdollinen ammatti, sillä sorvaus oli vaikuttanut mukavalta hommalta. Joku pojista puolestaan hihkasi tykänneensä atk:sta, eikä sellutehtaastakaan kuulunut moitteita sanaa.

"Todellisuus pohjaa pitää olla"

Kolmen kuukauden pestin Kymille saanut Kyösti Nyrkkö opettaa Kuusankosken ammattikoulussa mittaus- ja säätöteknikkaa, paperi- ja selluteknikkaa, kuljetustekniikkaa sekä hiukan kunnossapitoa.

Hän tuli Kymille, jotta pysyisi ajanhermolla alan kehityksessä. Nyrkkö oli Kymin palveluksessa sellutehtaalla ja päällystyslaitoksella 1970-luvun alussa. "Prosessit ovat pysyneet suunnilleen ennallaan, mutta kaikki muu onkin sitten muuttanut. Ohjattavat prosessit ovat tänä päivänä paljon laajempia kokonaisuuksia. Samalla työn luonne on muuttunut selvästi enemmän valvomo-työskentelyksi."

"Olen ollut kuukauden päivät hienopaperissa, missä olen katsellut konehenkilöstön toimintoja ja jonkin verran kone-rakenteita. Osallistuin myös PK 7:n laitetoimittajien järjestämään koulutukseen. Tämän jälkeen olin kaksi viikkoa Voikkaan tehtaalla." Sellutehtaalla vietetyn viikon jälkeen Nyrkkö osallistuu ehkä vielä PK 7:n vesi- ja koeajoihin.

Kyösti Nyrkkö uskoo, että nuorilla on vanhemmilta tai kavereilta saatu kuva tehdastyöstä. "Tieto menee kuitenkin parhaiten perille, kun tätä pääsee itse näkemään. En usko, että se pelkällä sanomisella sel-

viää – jotain todellisuus pohjaa pitää olla."

Tehdastöihin halutaan

Kouvolan työvoimatoimistossa työskentelevän ammatinvalinnan ohjaaja Päivi Nousiainen työelämään tutustuminen kestää viikon.

Hän kertoo, että teollisuusammattit eivät ole erityisen suosittuja nuorison keskuudessa, etenkin ylioppilailta ja lukiolaisilla. "Yritän tietysti kertoa myös näistä ammateista, joten on tärkeää että tiedän minkälaista teollisuustyö on, ja mihin se on menossa."

Viikon aikana Päivi Nousiainen vieraili ensin keskuskonttorissa, missä hänelle esiteltiin konttoriammatteja ja postia. Myös tietohallinto, Voikkaan tehdas, kunnossapito ja sellutehdas tulivat tutuiksi.

Ensimmäistä kertaa teollisuuslaitoksessa vierailut Päivi Nousiainen totesi saaneensa kokonaiskuvan siitä, mitä tehtaassa tapahtuu. "Kaikki on ollut erittäin mielenkiintoista ja olen saanut paljon uutta, hyödyllistä tietoa."

Kolme päivää Kymin vierana ja pari päivää pienyritykseen pistäytyneen opinto-ohjaaja Helena Suurmäki Hirvelän yläasteelta ohjaa peruskoululaisia ammatinvalinnassa. Hän on näinä päivinä tutustunut Kymillä samoihin työpaikkoihin kuin Päivi Nousiainen.

"Kymi on iso työnantaja, ja täällä on paljon ammatteja, joten halusin tulla katsomaan, mitä ne ammatit ovat käytännössä." Hänen mukaansa monet oppilaista ovat kertoneet haluavansa tulla tehtaalle töihin. Useiden isät tai äidit ovat Voikkaan tehtaalla töissä.

Vierailunsa aikana Helena Suurmäki kertoo saaneensa kokonaiskuvan paperiteollisuudesta. Myös Kymin rooli työnantajana sekä ammattien moninaisuus on tullut selväksi.

"Tulevaisuuden näkymäähän ei voi tietää, mutta jollakin tavoin sitäkin on täällä valotettu."

Sellulla muistettiin palonsammuttajia

Sellutehtaan klooridioksidilaitoksella syttyi lokakuun 3. päivänä tulipalo, jonka aiheuttamat vahingot jäivät vähäisiksi työntekijöiden ripeän toiminnan ansiosta.

Palopäällikkö Timo Kuusisto ja tehtaanjohtaja Pekka Koivisto kiittivät 29. marraskuuta pidetyssä kahvitilaisuudessa tulipalon sammuttajia: varamies Heikki Kainulaista, valkaisuluoksen valmistaja

Risto Lainetta ja vuoromestari Pekka Kiviojaa pienen lahjan kera. Osastonsa ja sen putkistot hyvin tuntevat miehet saivat palon sammutettua, vaikka olosuhteet olivatkin vaikeat. Palokunnalle jäi palon jälkivarmistus.

Rikkoutuneesta venttiilistä alkunsa saaneen tulipalon vahingot rajoittuivat kahteen suodattimeen ja yhteen venttiiliin. Tuotanto jatkui häiriöttä.

Kiitosta palokunnalta ja sellutehtaan johdolta saivat (oikealta) Pekka Kivioja, Heikki Kainulainen ja Risto Laine. Vasemmalla palomestari Kauko Haimi.

JÄRJESTÖT

Paperiliiton Kuusankosken os. 19

Vainio jatkaa Yksysin johdossa
Pentti Vainio valittiin yksimielisesti jatkamaan Paperiliiton osasto 19:n puheenjohtajana. Muutenkin kokous sujui yksimielisyyden merkeissä. Ainoastaan talousarvion äänestettiin hieman lisää rahaa opinto- toimintaa varten.

Paperiliiton edustajan tuponeuvotteluja käsittelevä selvitys ei aiheuttanut suurempaa mielenkuohua. Samoin oltiin tyytyväisiä Seppo Saarelan antamaan selvitykseen paikallisista kysymyksistä. Työehtosopimusten muutosesitykset oli saatu osaston työhuonekunnilta ja nekin hyväksyttiin eteenpäin vietäviksi. Osaston keskuudessa päätettiin pitää ensi vuonna jäsenkysely. Se tulee koskemaan vuorotyöläisten hakukkuutta seemankääntöön. Tämä voidaan toteuttaa aikaisintaan vuonna 1991.

Osaston toimikuntaan vuodeksi 1990 valittiin Pertti Elg, Ilkka Haapala, Juhani Haapala, Matti Inginmaa, Lassi Kukkola, Hannu Muukka, Eino Mäkinen, Irma Ojala, Lasse Palmumaa ja Pertti Salminen. Varajäseniksi valittiin Jukka Kaalinpää, Hannu Niemi, Arto Paju, Tuula Pekkalin, Seppo Simputa, Jorma Sorsa, Pentti Tiihonen, Oili Toivonen, Kari Tuomi ja Timo Vilenius.

Osaston kulttuuri- ja koulutussihteeriksi valittiin Arto Tiihonen, liikuntasihteeriksi Kalevi Simonen, tasa-arvojooston vetäjäksi Paula Helminen, loma-asiamieheksi Erkki Mukkila, arkistonhoitajaksi Kauko Vauhkonen ja tiedotussihteeriksi Pentti Vättö.

Naisjaostosta tasa-arvojoasto

Osasto 19:n naisjaosto muuttaa nimensä tasa-arvojoostoksi vuoden 1990 alusta lähtien. Kuukausikokoukset joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 16.45 Yksysissä.

Ensimmäinen tasa-arvokokous 8.1.1990 klo 16.45. Huomio myös miehet, tervetuloa mukaan vireään toimintaan. Tervetuloa kaikki joukolla mukaan!

Paperiliiton Voikkaan os. 36

Paperiliiton Voikkaan osasto 36:n syyskokous valitsi osastolle toimihenkilöt vuodelle 1990, sekä käsitteli ja hyväksyi osaston toimintasuunnitelman ja talousarvion seuraavalle vuodelle.

Osaston puheenjohtajana jatkaa **Risto Kärkkäinen**. Hänellä alkaa näin jo 21. vuosi Voikkaan osaston puheenjohtajana.

Toimikuntaan valittiin Betty Puholainen, Mauno Luoranen, Olavi Moilanen, Teuvo Tattari, Sakari Virtanen, Vappu Mesiä-

nen, Ilkka Vesa, Markku Selkee, Jorma Liikkanen ja Markku Suur-Nuuja. Varajäsenet: Matti Niilo-Rämä, Jukka Suortanen, Teuvo Ilvonen, Pentti Simola, Aimo Lappalainen, Markku Niilo-Rämä, Tarja Tollman, Matti Saareks, Markku Anttila ja Mikko Taponen. Lisäksi toimikuntaan kutsutaan vartijoiden edustaja Heikki Nousiainen puhe- ja esitysoikeudella.

Naisjaoston toimijaos: puheenjohtaja Maili Männistö sekä Tarja Tollman, Eila Dahl, Marjut Karjalainen, Aila Inkeroinen ja Hilka Hallikas.

Vapaa-aikajaosto: puheenjohtaja Matti Henttu sekä Sakari Virtanen, Juha Kukkola, Pauli Koivisto, Tarja Tollman ja Ari Orava.

Niitylahden hoitojaosto: puheenjohtaja Teuvo Tattari sekä Mauri Ojala, Matti Koste, Aila Inkeroinen, Eira Selkee, Hilka Hallikas ja Arto Halme.

Opintojaosto: opintosihteerit Hannu Rötökö sekä Jukka Muhli, Vesa Verho, Senja Palander, Markku Sihvola ja Maili Männistö.

Tiedotusjaosto: tiedotussihteerit Olavi Moilanen sekä Betty Puholainen ja Markku Vanhala.

Loma-asiamiehenä jatkaa edelleen Markku Vanhala.

Jalostustehtaan työhuonekunnan toimijaosto: puheenjohtaja Reijo Tiihonen sekä Markku Suur-Nuuja, Ari Rahikainen, Jarmo Lindgren, Riitta Huuskonen, Keijo Niemi ja Heikki Keskitalo.

Työsuojeluvalluutettu ehdokkaiden asettaminen vuosille 1990-91. Voikkaan paperitehtaalta ehdokkaiksi asetettiin Markku Vanhala ja Matti Henttu. Katajaharjun jalostustehtaan ehdokkaat: varsinainen Markku Suurnuuja ja 1. varavalluutettu Kari Liikka.

Kokous käsitteli myös työhuonekunnista tulleet työehtosopimuksen muutosesitykset eteenpäin vietäviksi.

Osaston tilintarkastajina toimivat edelleen Matti Pitkänen ja Pentti Immonen, heidän varallaan Selim Korjus ja Tapio Hietanen.

Henkilöstörahaston sääntömallia esitteli pääluottamusmies Kimmo Kähärä. Asia etenee kaiken aikaa ja näyttää siltä, että olemme ensi vuonna henkilöstörahaston jäseniä.

Kuusankosken Sähkömiehet os. 74

Kuusankosken Sähkömiehet osasto 74:n sääntömääräisessä kokouksessa 28.11.1989 valittiin osaston puheenjohtajaksi **Olavi Simonen**, sihteeriksi **Juhani Littman** ja taloudenhoitajaksi **Jaakko Lehto**.

Toimikunta: varsinainen jäsen Arvo Honkanen (vara Kari Johansson), Jussi Ström (Petri Lindqvist), Jyrki Matula (Pekka Tuomi), Esa Karhu (Taisto Olkkonen), Ari Laari (Seppo Virtanen), Rauno Luostarinen (Taisto Holopainen), Antero Toivonen (Mika Suurhamari), Tapani Brandtelli (Kari Tiiti-

nen), Unto Hihnala (Matti Niilola).

Opintosihteeriksi valittiin Rauno Luostarinen ja jaostoon: P. Ahonen, A. Laari, H. Dadu, ja M. Laine.

Vapaa-aikajaosto: puheenjohtaja Haron Dadu, P. Ahonen, T. Brandtelli, T. Haikonen, O. Laaksonen.

TSL:n Kuusankosken opintojärjestön edustajistoon valittiin R. Luostarinen ja P. Ahonen, varalle H. Dadu ja J. Matula.

Aluejärjestön valmistelukokoukseen valittiin edustajaksi A. Honkanen varalle R. Hölsä.

Aluejärjestön perustavaan kokoukseen valittiin A. Honkanen, R. Hölsä ja O. Simonen, varalle J. Littman, J. Lehto ja M. Laine.

Aluejärjestön edustajistoon asetettiin ehdolle O. Simonen, H. Heikkinen ja J. Littman, varalle T. Brandtelli, T. Holopainen ja P. Ahonen.

Ruokatoimikunta: Vo Kaukas Pekka Tuomi, Kni M. Laine, vara Kari Saarinen, Ky Raimo Suominen.

Työsuojeluasiamiehet: Ky sähkö R. Suominen, Ky mitt.korj. A. Toivonen, Ky voima H. Heikkinen, Ky Keltti J. Riho, PK 7-9 P. Salminen, Kni automaatio E. Savolainen, Kuusaan voimalaitos A. Pajari, Voikkaan vesivoimalaitos P. Lindqvist.

Vo Kaukas, tehdaspalvelu, työsuojeluasiamiehet: Vo sähkö, tehdaspalvelu J. Lehto, Vo automaatio, mitt.jaos P. Lehto.

Työsuojelutoimikunta: Kymi-ryhmä: A. Toivonen, vara P. Salminen, Vo Kaukas: J. Lehto, vara P. Tuomi.

Tiedotusjaostoon varajäseneksi valittiin J. Littman.

Kymi-ryhmän henkilöstörahaston hallitukseen ehdokkaiksi asetettiin R. Hölsä, varalle R. Luostarinen ja edustajistoon: Teemu Kajander, varalle Esa Karhu, Hannu Heikkinen, varalle Taisto Holopainen.

Ystävyysottelu lentopallossa päättyi kotivoittoon

Kaukaan sellutehtaan ja Kuusanniemen sellutehtaan kunnossapidon välinen lentopallon ystävyysottelu pelattiin 31. lokakuuta Kuusankosken Urheilutalossa.

Ottelu oli erittäin tasaväkinen ja jännittävä. Johtotilanne vaihteli ja vähälukuinen yleisö ei ollut pysyvä tuolillaan. Kuusanniemen joukkue kuitenkin oli vahvempi ja voitti pelin 2-1.

Voikkaan PK 18:lle uusi ennätys

Voikkaan paperitehtaan PK 18 ajoi marraskuussa uuden kuukausituotantoennätyksen 13 352 tonnia. Edellinen ennätys oli kuluvan vuoden tammikuulta 11 810 tonnia.

100-vuotissäätiön edustajisto kokoontui syyskokoukseen 28. marraskuuta. Läsä olivat (istumassa vasemmalta) Ulla Pesu, Oili Toivonen, Matti Jaatinen (puheenjohtaja), Eija Kurtto, Kirsti Pylkkänen sekä (seisomassa vasemmalta) Antti Tuominen, Niilo Ukkonen, Juha Lyytinen, Juhani Saatsi, Toivo Konga ja Eero Jaakkola. Kokouksen sihteerinä toimi Stig Lindholm. Kuvasta puuttuvat Jukka Hyvönen, Kalevi Luoranen ja Sinikka Salakka.

100-vuotissäätiön henkilövalintoja 1990-91

Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiön erovuoroisten jäsenten ja varajäsenten tilalle vuosille 1990-91 on valittu seuraavat henkilöt:

Edustajiston erovuoroisten jäsenten ja varajäsenten tilalle valitut:

Kuusankoski

Työntekijät: varsinainen jäsen Eero Jaakkola (henkilökohtainen varajäsen Kauko Vauhkonen), Toivo Konga (Kalle Hautamäki), Jaakko Lehto (Tapani Brandtelli).

Toimihenkilöt: varsinainen jäsen Ulla Pesu (Seija Piensalmi), Kirsti Pylkkänen (Eila Tiitta), Niilo Ukkonen (Jaakko Anttila).

Paikallisten hallintokuntien erovuoroisten jäsenten ja varajäsenten tilalle valitut:

Kuusankoski:

Varsinaiset: työntekijäjäsenet Seppo Järvisalo ja Markku Vanhala, toimihenkilöjäsenet Aila Puranen ja Jorma Raschka.

Varajäsenet: työntekijäjäsen Sirkka-Liisa Huuromonen, toimihenkilöjäsen Seija Ämmälähti.

Soinlahti:

Varsinaiset: työntekijäjäsen Markku Kauppinen, toimihenkilöjäsen Marja Eskelinen.

Varajäsenet: työntekijäjäsen Marjatta Husso, toimihenkilöjäsen Paula Kämäräinen.

Työnantajan edustajina hallintokunnassa v. 1990-91 toimivat Ilmari Lindberg ja Marjatta Käki Kuusankoskella sekä Reijo Morko ja Aune Lappalainen Soinlahdessa.

Sellun, höyryn ja kunnossapidon toimihenkilöt kokoontuivat

Kuusanniemen sellutehtaan 25-vuotinen toiminta, yhteistyö ja tulevaisuuden näkymät olivat 17. marraskuuta pidetyn sellun, höyryvoimalaitosten ja kunnossapidon toimihenkilöiden yhteisen kokouksen aiheena. Yli 60 osallistujaa edustivat osastojen esimiehiä, työnjohtoa ja konttoritoimihenkilöitä.

Hotelli Walkealassa pidetty kokous alkoi Johtamistaidon Opiston osastonjohtaja **Reijo Maunulan** esitelmällä 90-lu-

vun suomalaisesta johdettavasta. Esitelmän mukaan ensi vuosikymmenen keskeisin teema työelämässä on yhteistyö.

Paikallisjohtaja **Ilmari Lindberg** selvitti 25-vuotiaan sellutehtaan vaiheita diakuvien avulla. Sellutehtaan tulevaisuuden näkymistä; suunnitelmista, investoinneista ja henkilöstön valmentautumisesta näihin haasteisiin kertoi tehtaanjohtaja **Pekka Koivisto**.

HENKILÖUUTISIA

Kymi-ryhmä

Ympäristönsuojelu

Kymin Paperiteollisuus Oy:n ympäristönsuojelun koordinointia ja suunnittelua johtaa 1.1.1990 alkaen kehitysjohtaja, fil. tohtori **Heikki Hassi**, 40. Tehtävä siirtyy hänelle paikallisjohtaja Ilmari Lindbergiltä. Vesiensuojeluasiat hoitaa edelleen fil. maisteri Harri Jussila.

Kymin ympäristönsuojelun jätehuolto- ja ilmansuojelutehtäviä hoitaa ja koordinoi 1.12.1989 lähtien fil.maist. **Erkki Haarto**, 44. Mainittuja tehtäviä hoitanut insinööri Ensio Erkinharju on siirtynyt em. päivämäärästä eläkkeelle.

Kemianteollisuus

Metsänhoitaja **Ilkka Akkanen**, 29, nimetään 1.1.1990 Sineston vientipäälliköksi. Hän on toiminut aikaisemmin Sineston vientimyyjänä.

Hallinnollinen osasto

Yo.merkonomi **Mervi Äijö** on 1.1.1990 lähtien nimitetty työhönottajaksi toimistopäälliköksi.

Heikki Ylikankaan jäädessä mainitusta päivästä alkaen eläkkeelle.

Tehdaspalvelu

Tulosityksiköille osoitettujen kunnossapitorhymien resurssien tarkistamiseksi ja vahvistamiseksi toteutetaan 1.1.1990 alkaen seuraavat tehtävämuutokset:

Koneosastolla hienopaperin kunnossapitopäällikkö Arto Lindbergin vastuualueella konekunnossapitoinsinöörinä toimii teknikko **Erkki Koskinen**, 48. Hän on viimeksi toiminut kunnossapitoinsinöörinä eri projekteissa.

Vastaavasti selluteollisuuden kunnossapitopäällikkö Timo Suominen vastuualueella konekunnossapitoinsinöörinä toimii teknikko **Pentti Tiihonen**, 50. Hän on viimeksi toiminut korjaamopalveluiden päällikkönä.

Koneosaston päällikkö **Ilkka Parvinen**, 45, ottaa välittömän vastuun korjaamopalveluista samasta ajankohdasta lähtien.

Automaatio-osastolla ylimestari **Pertti Toivanen**, 48, toimii muiden tehtäviensä ohella asian tuntijana tasavirtamootoreiden huoltokysymyksissä koko Kymi-ryhmän alueella.

Heikki Hassi

Erkki Haarto

Ilkka Akkanen

Mervi Äijö

Erkki Koskinen

Pentti Tiihonen

Kauko Mynttinen

Tehdaskuljetuksissa puutavaran mittausta ja vastaanotto siirtyvät 1.1.1990 metsähallinnolta tehdaskuljetusten alaisuuteen. Samassa yhteydessä tapahtuvat seuraavat nimitykset ja toimintojen täsmennykset:

Puunmittauksen esimieheksi nimitetään **Kauko Mynttinen**, 41. Hän raportoi tehdaskuljetusten päällikkö Matti Laineelle.

Mittaustyönjohtajaksi nimitetään **Asko Ahonen**, 34.

Kuusankosken asemalla toimivat mittaustyönjohtajina **Heikki Moilanen**, 44, **Ilkka Romppanen**, 38, ja **Heikki Voutilainen**,

51.

Kuusanniemiessä automittauspaikalla toimivat mittaustyönjohtajina Asko Ahonen, **Pekka Isokuorti**, 40, ja **Mikko Soikka**, 48, joka toimii myös mittausesimiehen varamiehenä.

Energiantuotanto

Kuusanniemen ja Kymin höyryvoimalaitosten ylimestarina tulee 1.1.1990 alkaen toimimaan ylikonemestari **Raine Rantanen**, 37.

Kuusanniemen ja Kymin höyryvoimalaitosten huoltomestarina tulee 1.1.1990 alkaen toimimaan ylikonemestari **Lasse Elojärvi**, 40.

Kuusankosken Golfkeskukselle uusi toimitusjohtaja

Kuusankosken Golfkeskus Oy:n toimitusjohtajan Risto Rämön erotessa 1.1.1990 yhtiön palveluksesta on Kuusankosken Golfkeskus Oy:n uudeksi toimitusjohtajaksi nimitetty o.t.o. apulaisjohtaja, kauppatiet. maist. **Jörn Söderholm**.

Toimihenkilöruokailun hinnat 1.1.1990 alkaen

Toimihenkilöruokailun ruokalippujen hinnat Koskelassa ja Voikkaan klubilla ovat 1.1.1990 alkaen seuraavat:

Jonolounas maksaa palveluksessa olevilta lounaslipun kanssa 17 markkaa. Ilman lipuketta lounaan hinta aikuisilta on 28 markkaa ja alle 12-vuo-

tialta lapsilta 14 markkaa. 20 kappaleen lounaslippuvihko maksaa 340 markkaa ja 10 kappaleen vihko 170 markkaa.

Lounaslippuja voivat ostaa vain yhtiön palveluksessa olevat toimihenkilöt.

MERKKIPÄIVÄT

Osastopäällikkö **Irma Linderborg** tutkimuskeskuksesta täyttää 60 vuotta 25.1. Hän on syntynyt Helsingissä.

Irma Linderborg valmistui tekniikan lisensiaatiksi Helsingin Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1975. Diplomi-insinööriksi hän oli valmistunut samasta laitoksesta vuonna 1954.

Yhtiön palvelukseen hän tuli kirjastonhoitajan apulaiseksi vuonna 1955. Vuonna 1956 hän siirtyi laboratorioinsinööriksi koelaboratorioon. Vuodesta 1960 lähtien hän työskenteli tutkimusosaston kemianosastolla vuoteen 1973 asti, jolloin hänet nimitettiin erikoistutkimukset osaston päälliköksi.

Irma Linderborg on mukana Pohjois-Kymen Soroptimistien toiminnassa. Hän on jäsenenä

Suomen Kemian seurassa, Suomen Teknillisessä seurassa, Kymenlaakson Teknillisessä yhdistyksessä, Suomalais-ranskalaisessa Teknillis-tieteellisessä seurassa ja Ilmansuojelyhdistyksessä. Hän on myös kansainvälisen International Research Group on Wood Protectionin jäsen.

Vapaa-aikanaan hän harrastaa puutarhanhoitoa, kieliä, musiikkia ja kirjallisuutta.

Keittäjä **Aune Lankinen** henkilöstöpalvelusta täyttää 50 vuotta 21.1. Hän on syntynyt Säkkiärvellä.

Aune Lankinen on ollut yhtiön palveluksessa Verlan lomakylässä noin 15 vuoden ajan. Hänen vapaa-aikaansa kuuluu käsityöt ja ulkoilu.

Sähköasentaja **Jaakko Lehto** Voikkaan automaatio-osaston sähköjaoksesta täyttää 50 vuotta 26.1. Hän on syntynyt Jaalassa.

Jaakko Lehto tuli Voikkaan korjauspajalle viilaajan oppilaaksi vuonna 1957. Nykyisin

hän toimii massankäsittelyn ja hiomon aluesähkömiehenä.

Hän on ollut Kuusankosken Sähkömiehet os. 74:n toimikunnan jäsen ja hoitanut yhdistyksen taloudenhoitajan tehtäviä 1985 lähtien. Hän on toiminut myös työsuojeluasiamiehenä ja -varavaltuutettuna sekä työsuojelutoimikunnan jäsenenä. 100-vuotissäätiön edustajiston varajäsen Lehto on ollut vuodesta 1987 ja varsinaisen jäsenenä kaudelle 1990-91.

Vapaa-aikanaan hän harrastaa mökkeilyä Jaalassa ja lukemista.

Uudelleenrullaja **Simo Mikkonen** Voikkaan paperitehtaan PK 11:ltä täyttää 50 vuotta 9.1.

Pituusleikkurin hoitaja **Atte Mäkinen** Y-osastolta täyttää 50 vuotta 24.1.

Laskujen käsittelijä **Liisa Sihvola** Voikkaan osto-osastolta täyttää 50 vuotta 27.1.

ELÄKKEELLE

Kymi-ryhmä

Hienopaperi

Jätevesilaitoksen hoitaja **Otto Laitinen** (36 palvelusvuotta).

C- ja MG-paperi

Pituusleikkurin hoitaja **Eero Mikkonen** (30), massaosaston hoitaja **Erkki Nieminen** (28).

Hallinnollinen osasto

Talonnies **Veikko Viinikka** (42).

Tehdaspalvelu

Varastonhoitaja **Armas Kurvinen** (43), sähköasentaja **Jouko Okka** (45), koneistaja **Esko Salovaara** (41), henkilöauton kuljettaja **Alpo Starck** (43).

Kuusanniemen sellutehdas

Jätevesialtaan hoitaja **Gösta Seivilä** (40).

Kaukas-Voikkaa-ryhmä

Voikkaan paperitehdas

Huoltomies **Aaro Haimi** (45), kuorimomies **Heikki Kettula** (22), laborantti **Aulis Kivimäki** (27).

Voikkaalle uusi keskus

Voikkaan tehtaalla uuden puhelinvaihteen numero on 1.1.1990 alkaen 4011. Kymin ja Voikkaan väliset alanumerot samoin kuin niiden käyttö säilyvät entisellään. Voikkaan puhelinvaihteen hoitajana aloittaa 27.12.1989 **Sari-Anne Tulokas**.

Schauman Pietarsaari-ryhmä

Kymmene Oy:n Pietarsaaren tehtaiden ja 1.1.1990 toimintansa aloittavan Wisaforest Oy Ab:n ympäristönsuojelupäälliköksi on 1.12.1989 nimitetty fil.maist. **Reino Lammi**. Hän vastaa edelleen myös siitä osasta sellu- ja paperiteollisuuden analyysitoimintaa, joka liittyy ympäristöön, työhygieniaan ja analyttiseen konsultointiin. Reino Lammin esimies on tekninen johtaja Matti Siro. Pietarsaaren tehtaiden nykyinen ympäristönsuojelupäällikkö Rurik Skogman siirtyi eläkkeelle 1.12.1989.

Osakkuusyhtiöt

Tehdaspuu Oy

Tehdaspuu Oy:n hallitus on nimittänyt yhtiön toimitusjohtajaksi varatoimitusjohtaja, metsänhoitaja **Pekka Tiililän**, 47, 1.6.1990 alkaen, jolloin yhtiön nykyinen toimitusjohtaja, metsäneuvos Väinö Niku, 62, jää eläkkeelle.

Tytäryhtiöt

Star Paper Limited

Kymmene Oy:n englantilaisen tytäryhtiön Star Paper Limitedin hallituksen puheenjohtaja **Erik V. Olander** hoitaa myös yhtiön toimitusjohtajan tehtäviä toimitusjohtaja David Smethurstin siirtymä toisen työnantajan palvelukseen.

KIITOKSET

Kiitokset muistamisesta jäädessäni eläkkeelle.

Aimo Rutanen

Hiomon ja kuorimon työnjohdolle ja työtovereille paljon kiitoksia. Kiva kun kävitte.

Aimo Heinonen

Kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua merkkipäiväni johdosta.

Reijo Vierumäki

Kiitokset työnjohdolle ja työtovereille muistamisesta jäätyäni eläkkeelle. Valoisaa mieltä harmaaseen arkeen. Iloa joulun ja tulevalle vuodelle.

Aarne Heikkilä

Lämpimät kiitokset työnjohdolle ja työtovereille sekä KUMUN pelaajille saamastani parhaasta lahjasta noustuaan SM-liigaan.

Seppo Valli

Reino Salomaa kiittää kaikkia ystäviään, jotka muistivat työtehtävistä poissuirtymistä miellyttävällä tavalla.

Kiitoksia hienosta Verla-kestästä ja hyvää joulua sekä mukavaa uutta vuotta kaikille. Kesällä tavataan!

Hugo Mullqvistin seurue

Parhaimmat kiitokseni merkkipäiväni muistaneille.

Pentti Jäppinen

Kiitokset ystävät merkkipäiväni muistamisesta.

Kyösti Peltonen

SEURAKUNTA 70 VUOTTA, PÄÄKIRKKO 60 VUOTTA

Kuusankosken seurakunnalla juhlavuosi

sen jumalanpalveluksen pitämisestä kerran kuukaudessa Kuusankosken koululla.

Seuratalon valmistuttua v. 1912 ryhdyttiin jumalanpalveluksia pitämään sen tiloissa joka toinen viikko. Tehtaalaisten lapset kastettiin jumalanpalvelusten yhteydessä, mutta rippikouluun nuorten oli mentävä Iitin tai Valkealan kirkolle, jotka kummatkin sijaitsivat n. 20 kilometrin päässä. Tehtaalaisten ja heidän perheenjäsentensä maallinen vaellus päättyi niin ikään joko Valkealan tai Iitin kirkkomaahan.

Oman rukoushuoneen rakentamista Kuusankoskelle alettiin suunnitella jo v. 1896. Esitys oman papin saamisesta tehdasseudulle tuli työväestön taholta vuosisadan alkupuolella. V. 1912 Kymiyhtiö osti Kuusankoskelta Naukionmäen takaa kahden hehtaarin suuruisen alueen hautausmaaksi, jonka erottamiseen tähän tarkoitukseen senaatti antoi luvan. Niin ikään yhtiö varasi paikan kirkkoa ja pappilaa varten sekä pavi v. 1914 vireille oman teol-

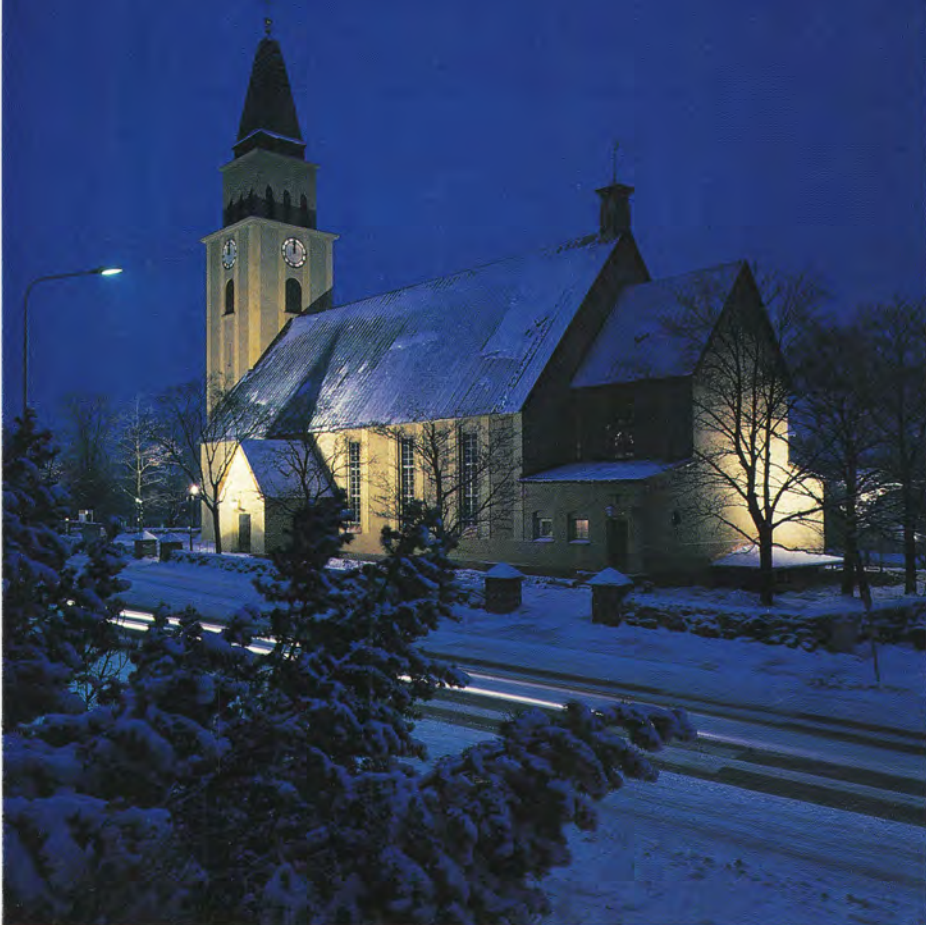
lisuseurakunnan perustamishankkeen.

Kuusankosken seurakunnan perustaminen toteutui lopulta tilapäisjärjestelyin v. 1919, jolloin siitä tuli ensimmäinen varsinainen teollisuusseurakunta maaseudulla. Siihen erotettiin Iitin seurakunnasta Kuusanniemen, Maunukselan ja Kyöperilän kylät sekä Valkealan seurakunnasta Ruotsalan ja Mattilan kylät sekä Oravalan kylän eteläosa Hirvelä. Vuonna 1921 aloittanut Kuusankosken kunta käsitti saman alueen. Kymmenen vuotta myöhemmin liitettiin seurakuntaan ja kuntaan Iitistä Keltin sekä Pilkanmaan kylät.

Kuusankosken nykyinen pääkirkko valmistui v. 1929. Kirkon suunnittelusta vastasivat arkkitehdit **Armas Lindgren** ja **Bertel Liljeqvist**, joista jälkimmäinen on suunnitellut paikkakunnalle useita rakennuksia, mm. Kymin keskuskonttorin. Pääkirkko edustaa italialaishenkistä kirkkoarkkitehtuuria, jossa on vaikutteita sekä goottilaisesta että romaa-

nisesta kirkkotaiteesta. Kirkossa on lähes 1300 istumapaikkaa. Alttaritaulun on maalanut **Alvar Cawén**. Kirkko korjattiin ja entisöitiin perusteellisesti v. 1987.

Juhlavuonna Kuusankosken seurakunta on päättänyt ensimmäisenä Suomessa siirtä työmuotokohtaisesta hallinnosta uuteen toimintaorganisaatioon. Päätökset seurakunnassa tehdään jatkossa aluekohtaisesti kolmessa piirineuvostossa. Kukin piirineuvosto saa käyttöönsä toimintamäärärahan, jonka puitteissa piiri pyrkii toteuttamaan kaikkia seurakuntatyön muotoja. Kunkin piirin jumalanpalveluselämästä ja muusta hengellisestä toiminnasta vastaa piiripappi eli kappalainen. Hän on myös piirin kaikkien työntekijöiden toiminnallinen esimies. Piirin toimintaa johtaa maallikko-voittoinen piirineuvosto, joka on vastuussa päätöksistään seurakunnan kirkkoneuvostolle.

Kuusankosken seurakunnan perustamisesta on tänä vuonna tullut kuluneeksi 70 vuotta ja pääkirkon valmistumisesta 60 vuotta. Seurakunnan 70-vuotisjuhla samoin kuin juhlan jumalanpalvelus järjestettiin ensimmäisenä adventtisunnuntaina 3.12.1989.

Ennen seurakunnan perustamista Kuusankosken tehdas-

yhdyskunnan asukkaat olivat Valkealan ja Iitin seurakuntien jäseniä. Kun Kymiyhtiö oli perustanut v. 1883 paikkakunnalle ensimmäisen kansakoulun, palkkasi yhtiö Valkealan kirkkoherran pitämään kerran kuukaudessa jumalanpalveluksen Kymintehtaan koululla. Myös Kuusankoski-yhtiö teki Iitin papiston kanssa sopimuk-

Seurakunnalla vireää musiikkitoimintaa

Kuusankoski on saanut useiden kuorojensa johdosta valtakunnallisestikin katsoen vireän musiikkikaupungin maineen. Seurakunnan kuoroilla on tässä erityiset ansionsa. Dir. cant. & mus. **Tapani Rautasuo** on toiminut Kuusankosken seurakunnan kanttori-urkurina v:sta 1958 lähtien. Samanaikaisesti hän on opettanut myös musiikkia paikkakunnan kouluissa. Seurakunnassa hän on toiminut sekä Kuusankosken kirkkokuoron (per. 1924) että perustamiensa Kuusankosken Kirkon Lapsikuoron ja nuorisokuoron johtajana.

Merkittävimpiin saavutuk-

siin hän on yltänyt erityisesti nuorisokuoron kanssa uskaltautuessaan jo 1960-luvulla siirtyä esittämään perinteisen hengellisen musiikin ohella myös uutta veisu- ja gospelmusiikkia. Nuorisokuoro on tehnyt kuusi äänilevyä, esiintynyt usein radiossa ja televisiossa sekä konsertoinut ulkomailla.

Seurakunnan juhlavuoden muistoksi on valmistunut äänilevy, jossa esiintyvät kaikki seurakunnan musiikkiyhteisöt. Kuorojen kokonaisvahvuus on yli 370 laulajaa. Äänitteeseen on tallennettu kaikkiaan 20 laulua, joista osa on perinteistä kirkkomusiikkia ja osa suosi-

tuksi tullutta uudempaa hengellistä musiikkia. Kuorojen johtajina ovat äänityksessä toimineet **Tapani Rautasuo** ja hänen tyttärensä **Hanna Rautasuo-Kuusisto**, joka toimii kanttorina Voikkaalla ja ohjaa kuorojen toimintaa sekä Voikkaalla että Kymintehtaalla.

Juhlalevyn ja siitä rinnakkaisversiona tuotetun kasetin valmistamista on tukenut taloudellisesti Kymmene Oy:n Kymi-ryhmä. Levyä ja kasettia on saatavana kuorolaisilta sekä seurakunnan taloustoimistosta seurakuntakeskuksesta.

Seurakunnan juhlavuoden muistoksi on valmistunut äänilevy.

JUMALAN JA LAPSEN KASVOT

Jumala uskaltaa ilmaista itsensä lapsen kasvoissa, lapsessa. Millaisena, joulunaikana, me suostumme näyttäytymään Jumalalle?

Hyvässä mielessä joulun edelleenkin on kansan juhla. Se liikuttaa meitä tavalla tai toisella. Jouluna on hyvä kysyä tavallisen ihmisen kysymyksiä. Jouluna voi myös mietiskellä: mitä tarkoittaa tavallisen ihmisen usko.

Joululauluja sohvalla

Laulaminen ei ole erityisen helppoa. Omalta kohdaltani

muistan kiusallisia tilanteita. Kuka aloittaisi laulun? Oma ääni, sitten kun sellaista saa tulemaan, kulllostaa aika erikoiselta. Siltikin: jouluun kuuluu tämä yritys. Yhteinen laulu omalla sohvalla. Ja ehkäpä, parasta voi olla juuri se yhteinen yritys. Muistot ja tutut sanat.

Niin että eiköhän isät yritetä!

Ja yhteisiäkin tilaisuuksia laulamiseen on yllin kyllin. Niin perheellisille kuin yksikseen eläville.

Milloin voisikaan olla otolli-

sempi aika mietiskellä – ei uskon nappisuorituksia tai erikoisuuksia, vaan tätä tavallisen elämänmenon kulkua kuin jouluna. Sitä uskoa, joka jotenkin itsestään selvästi on elämän käännteisiin kuulunut, vaikei ehkä päällimmäisenä.

Kuka muutti joulun?

Usein kuulee puhuttavan, että joulun olisi jotenkin muuttanut. Harvemmin kysytään, kuka joulun teki ja kuka sen muutti? Ja mitä oikeastaan on joulun syntyminen sisimpään. Sisimmästähän lie kysymys.

Ajattelen näin: joulun syntyy lähipiirissä. Juuri siinä, mikä arkisen aherruksen keskellä kuin itsestään selvänä soljuu ohi.

Elämä, jonka lahjat ja kiitokset odottavat aina vain joulua. Ja siksi; hyvä on, että joulun tulee. Lahjojen, laulun ja kiitoksen aika.

Laulun ja kiitoksen aika

Miten kulkevat viestit ihmiseltä toiselle, sukupolvelta seuraavalle? Eikö juuri tässä ole itu: "Kirkasna aina sielujen laulun, taivainen sointu säilyy vaan."

Erilaisia ovat ne kaapelit ja aallot, jotka siirtävät viestejä koneelta toiselle ja erilaisia ne, jotka kuljettavat viestin sukupolvelta toiselle. Sukupolvien muistissa on kysymys sielujen laulusta. Siksi laulu on niin ar-

vokas asia. Laulu on sielun aarre ja avain.

Sanon siis näin: Joulun Jumalan ja ihmisen juhla. Joulun yhteisen laulun juhla. Jumala katsoi kerran hyväksi ylittää erään tavallisen Joosefin ja Marian, syntyä talliin, aloittaa juuri niin syrjästä kuin ihminen voi. Siksi: ei ole niin pientä alkua, ettei siihen voisi sisältyä Jumalan kipinä, uusi alkun, joulun lämmän henkäys.

Ja järjestyskin on selvä: enkelit ensin. Niin kuin tuttu virsikirjan virsi sanoo: "Enkelit ensin paimenille lauloi, sielusta sieluhun kaiku soi: Kunnia Herran, maassa nyt rauha, kun Jeesus meille armon toi."

Matti Perälä